Poštnina plačana v gotovini

Cena Din 1·-

Slovenski dom

Stev. 116 V Ljubljani, petek 24. maja 1940 Leto V

Ameriške napovedi o italijanskih odločitvah

Italija bo najprej uradno zahtevala Malto, Suez in francosko Somalijo

Newyork, 24. maja. m. Posebni poročevalec »Newyork Timesa« piše iz Rima o velikem zanimanju, ki vlada po vsej Italiji za pričakovano skorajšnjo odločitev Italije v njenem nadaljnjem stališču do sedanje vojne v Evropi. Med mnogimi domnevami in ugibanji mislijo diplomatski krogi v Rimu, da je treba pričakovati, da bo Mussolini v najkrajšem času pretrgal svoj molk. — To se pa tudi lahko zgodi še danes v Napoliju, toda verjetno je, da bo Mussolini odložil še za nekaj dni svojo usodno odločitev in to zaradi pogajanj z Nemčijo, ki jih vodijo neposredno in ki zahtevajo razjasnitev nekaterih vprašanj.

Odločitev Mussolinija po informacijah »Newyork Timesa« ne bo v napovedi, da bo Italija stopila v vojno, temveč bo predsednik italijanske vlade v odločni obliki razglasil brezpogojne zahteve Italije glede Sredozemskega morja. Po obvestilih, ki jih je dobil ameriški časnikar, bo Italija zahtevala:

1. Malto.
2. Nadzorstvo nad Tunisom.
3. Izročitev Sueškega prekopa Italiji in
4. Izročitev francoske Somilaje Italiji.

V svojem poročilu omenjeni ameriški časnikar tudi pravi, da bo Italija obvestila vse prizadete države o tem, da sprejetje teh italijanskih zahtev lahko v veliki meri zavre usoden razvoj dogodkov v Evropi.

Rim, 24. maja. Stefani: Mussolini se je v odgovoru na izjavo, katero mu je izročilo 13.000 študentov rimske univerze o svoji pripravljenosti boriti se za osvoboditev Sredozemskega morja in neodvisnost imperija, zahvalil za pripravljenost mladine ter poudaril, da je prepričan, da so rimski študentje tolmači čustev svojih tovarišev na vseh italijanskih univerzah in da nadaljujejo izročilo narodnega preporada. Mussolini pričakuje, da se bodo rimski študenti eudeležili kot prostovoljci morebitnega novega boja proti tujcem, ki žele držati Italijo v ujetništvu na Sredozemskem morju, dasi mora biti to morje zveza med domovino in ozemljem rimskega imperija.

Tirana, 24. maja. AA. Albanska brzojavna agencija poroča, da je grof Ciano prispel iz Tirane v Skader, kjer so mu bile prirejene prisrčne manifestacije. Neprestano je množica vzklikala kralju in cesarju ter Mussoliniju. Grof Ciano je obiskal glavno poslopje državnih oblastev, nakar je bila prirejena velika narodna manifestacija. Pred grofom Cianom je defilirala povorka čez 10.000 kmetov iz skadrske okolice, ki so nosili transparente z napisi o veličini dela fašističnega režima v Albaniji. Po končani svečanosti se je Ciano z letalom vrnil v Tirano.

Zavezniška poročila o zopetnem zavzetju Amiensa in Arrasa

Pariz, 24. maja. o. Snočnje francosko uradno poročilo pravi, da so včeraj bile številne bitke v severnih pokrajinah. Francoske prednje čete so dospele v predmestja Amiensa. Sovražnik je hudo napadal južno od Sedana po živem topniškem ognju, a se je napad ponesrečil. Topniški dvoboj je trajal na vsej črti Longuyona do Moselle. Ponoči in podnevi se je zelo živahno udejstvovalo francosko letalstvo. Francoski lovci so napadli štiri oddelke sovražnih bombnikov ter sestrelili 8 nasprotnikovih letal. Vsa naša letala so se vrnila nepoškodovana.

Pariz, 24. maja. o. Včerajšnje jutranje francosko uradno poročilo pravi, da so francoske čete prodrle do Cambraia in da je tudi Arras spet v francoskih rokah.

Pariz, 24. maja. o. Nemci so včeraj ob 16. začeli s hudim napadom pri Attigniju na južnem bregu reke Aisne, kakih 180 km od Pariza.

London, 24. maja. o. Angleško letalsko ministrstvo poroča, da so angleška letala včeraj napadala zlasti nemške motorizirane oddelke, ki skušajo napredovati od Abbevilleja proti velikemu francoskemu pristanišču Boulogne ter jim prizadela veliko škodo.

Pariz, 24. maja. m. Havas poroča: Po informacijah, ki so snoči prispele v Pariz o položaju na bojiščih, je moči dati naslednji pregled:

Na severu zelo močna skupina zavezniških armad krepko drži fronto od Severnega morja do Bapauma, dalje preko reke Escaut do Valencienna, od tod naprej v okolico Cambraija in Arrasa in v južno pokrajino okoli Arrasa. Od Rokavskega preliva do Rena je utrjena francoska črta vzdolž Somme do Aisne, vzdolž Meuse ter dalje po Maginotjevi črti do Rena in Švice. Med Sommo in Arrasom je praznina. V to praznino so vdrle lahke nemške enote ter prodirajo še nadalje v severnozahodni smeri proti Rokavskemu prelivu. Te enote zavezniki v zadnjih dneh hudo obstreljujejo.

Včeraj so bili do prvih popoldanskih ur zaznamovani na raznih odsekih naslednji dogodki:

Na severu so bili vsi nemški napadi vzdolž reke Escauty odbiti, razen na odseku pri Audenardu v Belgiji, kjer se je nemškim četam posrečilo prodreti globlje v zavezniške postojanke. Kakor pravi belgijsko uradno poročilo, so bile tudi te nemške čete v zadnjem trenutku odbite.

Včeraj so bili zelo srditi boji v pokrajini Valencienne, Cambrai in pri Arrasu. Ob Sommi je tudi prišlo na številnih krajih do ostrih spopadov. Na ostalih delih bojišča nemško topništvo silno obstreljuje francoske postojanke. Nemška pehota tu ni napadala. Na odseku med Sedanom in Rethelom so nemške čete izvedle močan napad.

Uradna pomirjevalna zagotovila Italije balkanskim državam

Italija hoče preprečiti razširitev vojne na Balkanu in ohraniti z balkanskimi državami prijateljske odnose

Rim, 24. maja. m. Iz najbolj odločujočega mesta se je zvedelo, da je italijanska vlada dala navodila svojim diplomatskim zastopnikom v balkanskih državah, naj sporoče vladam, pri katerih Italijo zastopajo, da so vse vesti, ki krožijo v tujini o nekih vojaških načrtih Italije proti Balkanu, neutemeljene in zlobne. Diplomatski zastopniki Italije v balkanskih prestolnicah bodo sporočili tem vladam, da je Italija pripravljena storiti vse, da bi se preprečila razširitev vojne na te države in da ima trdno voljo, svoje odnošaje s temi državami ohraniti tudi v bodoče urejene na podlagi sedanjih pogodb in mirnega sožitja.

To dejstvo je izzvalo v diplomatskih krogih v Rimu veliko zanimanje. Ti krogi poudarjajo, da je zdaj skoraj z gotovostjo že mogoče govoriti o tem, da bodo balkanske države ostale ob strani sedanje vojne in da se ni bati nikogar, ker so pri diplomatskih pogajanjih z Rimom tudi ostale prizadete države sporočile, da se strinjajo s tem, da ne bi bilo dobro in da se vojna ne sme razširiti na balkanski polotok.

Rimski politični krogi poudarjajo, da so tudi vesti, ki krožijo v tujini v zvezi z obiskom italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v Albaniji, po katerih se ta obisk tolmači kot znamenje za poznejšo odločnejšo akcijo, popolnoma izmišljene in zlobne.

Poudarjajo, da je Italija s priključitvijo Albanije postala balkanska država in da se grof Ciano mudi v Albaniji kot zastopnik države, ki ima mnogo interesa na tem, da se odnošaji med Italijo in balkanskimi državami okrepe.

Nemške vesti o hudih bojih v Belgiji in severni Franciji

Berlin, 24. maja. m. DNB poroča: Štab nemškega vrhovnega poveljstva v Flandriji je izdal snoči tole poročilo:

Naša ofenziva proti reki Escaut (Schelda) kljub močnemu sovražnemu odporu polagoma napreduje. Boji se nadaljujejo v pokrajini Valencienne. Gozdna pokrajina jugovzhodno od Valenciennа, kamor so se skrile francoske čete, je očiščena. Včeraj se poskus sovražnih oklepnih enot, da bi prebile fronto pri Cambraiju, ni posrečil, ker so naše čete z letalstvom odbile vse te napade. V teh bojih je imel sovražnik zelo velike izgube. V pokrajini Artois prodirajo nemške čete dalje proti zahodu ter se približujejo Calaisu. Na vsem bojišču od Somme do Meuse daje sovražnik močan odpor. **Ena izmed utrdb pri Liégeju se je vdala ter smo pri tej priliki ujeli 20 častnikov in 650 vojakov. Na odseku južno od Namurja se sovražnik drži v nekaj utrdbah.** — Neprestani napadi našega letalstva so bili usmerjeni v prvi vrsti na prometne naprave v ozadju kakor tudi na sovražne kolone, ki se umikajo. Naši letalci so preprečili zbiranje sovražnih čet v Flandriji in v Artoisu. Na Rokavskem prelivu so naše čete, ki operirajo ob obali, potopile tri prevozne ladje in eno ladjo-cisterno. Skupna tonaža potopljenih ladij znaša približno 20.000 ton. Prav tako je poškodovana ena sovražna kontra-torpedovka. Naše letalstvo je uspešno bombardiralo letališči v Dunquerqueju in Doveru. Pred Dunquerquejem so nemški bojni čolni potopili še eno sovražno kontra-torpedovko. Na drugih točkah je bilo letalsko delovanje precej omejeno zaradi slabega vremena.

Sovražnik je izgubil 9 letal, mi pa samo 1.

V bližini Narvika je bila poškodovana sovražna križarka. Naše sile so potopile prav tako neko prevozno ladjo, ki je imela 3000 ton, drugo takšno ladjo pa so poškodovale. Sovražne čete, ki so prihajale na pomoč, so raztepene, med tem ko je naše letalstvo uspešno obstreljevalo tamkajšnje pristanišče. Preteklo noč je sovražnik ponovil letalske napade na nevojaške objekte.

V Holandiji so angleški letalci bombardirali nekatere kraje v pokrajini Nimvegen in Verdijx ter je bilo pri tej priliki ubitih več ljudi. Po dodatnih obvestilih se ceni število sestreljenih sovražnih letal od 10. do 15. maja na 342.

Nova prizadevanja za sporazum med Anglijo in Sovjeti

London, 24. maja. m. Stalni podtajnik v zunanjem ministrstvu Buttler je v odgovoru na vprašanje, ki je bilo postavljeno v spodnjem domu vladi, dejal, da bo britanska vlada storila vse potrebne korake, da se zboljšajo njeni stiki s Sovjetsko Rusijo. Snoči je lord Halifax prejel znani odgovor sovjetske vlade glede ureditve angleško-sovjetskih trgovinskih odnošajev in ga zdaj proučuje. V zvezi z omenjenim odgovorom podtajnika Buttlerja v spodnjem domu objavlja »Daily Express« presenetljivo *vest o skorajšnjem potovanju bivšega predsednika angleške vlade Lloyda Georgeja v Moskvo. Po tem Poročilu odhaja Lloyd George v Moskvo v važnem političnem poslanstvu.* Včeraj je imel daljši razgovor s sovjetskim veleposlanikom v Londonu Majskim.

Hudi napadi angleškega letalstva na nemške postojanke

London, 24. maja. m. Angleško ministrstvo za informacije je snoči sporočilo naslednje:

Preteklo noč so številne formacije britanskih težkih in srednjih letal bombardirale vojaške objekte za bojno črto. V Belgiji so v področju reke Meuse britanski bombniki povzročili veliko škodo na cestah in železniških progah. Poškodovana je železniška proga, ki gre skozi Charleroi. V pokrajini pri Namurju je bilo zadetih več mostov. Severno od Aisne so naši letalci bombardirali sovražna zborna mesta. Veliko število bombnikov je letelo nad Nemčijo in obstreljevalo sovražne prometne zveze. V Geldernu so bombniki obstreljevali dva vlaka, prav tako tudi severno od Aachena. — Skupina letal je letela celo nad Leipzigom ter bombardirala tamkajšnjo električno centralo. Naša letala so sodelovala tudi pri bojih nad zahodnim bojiščem. V številnih spopadih je bilo uničenih nad 40 sovražnih letal, naših pa se ni vrnilo šest. — Bombniki vrste Blenheim so napadli koncentracijska mesta tankov in čet, ki so prodirale proti Rokavskemu prelivu. Zabeleženih je bilo več zadetkov in so kolone tovornih avtomobilov in tankov pretrpele znatne izgube. Neka skupina angleških letal je bombardirala tudi glavni stan nemških motoriziranih oddelkov.

V nedeljo Putnikov izlet na Kurešček! Prijave sprejema Putnikova pisarna do sobote zvečer.

Boj proti „peti koloni" v Angliji

London, 24. maja. o. Angleške oblasti so včeraj izvedle preiskavo v vodstvu angleške fašistovske stranke ter dale zapreti njenega voditelja Mosleya ter osem drugih vplivnih članov, ker je preiskava ugotovila, da so ogražali varnost države in bili pripravljeni sodelovati kot tako imenovana »peta kolona«. Zaprli so iz enakih razlogov tudi poslanca Ramsaya.

V zvezi z aretacijo vodje angleške fašistične stranke Mosleya je bilo prijetih še več vodilnih osebnosti njegove stranke. Izve se, da so na sedežu stranke in pozneje tudi na drugih krajih v Londonu našli številne letake in brošure. Ena izmed teh brošur je vsebovala »Mosleyev klic za mir«.

Vesti 24. maja

V nasprotju z vestmi, ki so jih v zadnjem času objavili nekateri listi, sporoča nemški konzulat v Ljubljani, da se izvoz motornih vozil vseh vrst iz Nemčije prej ko slej neizpremenjeno nadaljuje.

Veliko število ogromnih ameriških bombnikov prihaja po zraku čez Atlantsko morje v Anglijo, poročajo angleški listi. Ti bombniki lahko lete z vsem tovorom do 5000 km daleč brez postanka in so edina letala te vrste na svetu.

Nemški listi so spet začeli napadati švicarski tisk, češ da drži s Francijo in da njegovo pisanje ni v skladu z nevtralnostjo

Nemci pošiljajo svoje ranjence z zahodnega bojišča zlasti v Avstrijo na Koroško in Štajersko, kjer so vse šole preurejene za bolnišnice, poročajo švicarski listi, ki vidijo v tem dejstvu pomirljivo znamenje za južnovzhodno Evropo.

Angleško in francosko časopisje trdi, da so imeli Nemci v dosedanjih bojih 500.000 mrtvih ter najmanj toliko ranjenih in pogrešanih. Nemška uradna poročila pa pravijo, da bo nemško vrhovno poveljstvo obveščalo o izgubah le v večjih pregledih. Po nemški sodbi so izgube v sedanji vojni majhne, če jih primerjajo z doseženimi uspehi.

Novi vrhovni poveljnik zavezniške vojske v Franciji general Weygand je v soboto z letalom obiskal belgijsko bojišče in dal tamkajšnjim krajevnim poveljnikom potrebna navodila.

Napovedi o zlomu zaveznikov in o bližnjem koncu sedanje vojne se niso uresničile, zakaj stvarnost svetuje previdnejšo presojo. Ni znano, kakšne rezerve lahko postavijo na noge zavezniki, da bi ustavili nemško prodiranje, pravi Mussolinijev zaupnik Gayda v listu »Giornale d' Italia«.

Po vsej Italiji praznujejo danes 25 letnico, kar je Italija v veliki meri po Mussolinijevi zaslugi stopila v vojno proti Nemčiji in Avstriji na strani Anglije in Francije. Italijanski listi pravijo ob tej obletnici, da italijanske vojne poti še ni konec, to pa po zaslugi tedanjih zaveznikov, ki so nad Italijo zagrešili izdajo in jo oškodovali za zmago. Italija pa je prepričana, da bo vse, kar ji gre, dosegla po potih pravice in časti.

Za kakih 200 milijard dinarjev novih izdatkov za mornarico, vojsko in letalstvo je v teh dneh odobrila ameriška zbornica na zahtevo predsednika Roosevelta.

V London je nenadno dopotoval grof Craigavon, predsednik vlade na severnem Irskem. Poklical ga je predsednik angleške vlade Churchill, da bi se z njim posvetoval o obrambnih ukrepih, ki jih bo treba sprejeti zaradi nevarnosti, da se ne bi Nemci skušali s padalci polastiti nekaterih točk Irske ter od tam napadati Anglijo.

Posebni odposlanec angleške vlade naj bi po nekaterih napovedih kmalu odpotoval v Rim in se z Italijani pogajal o njihovih zahtevah.

Francoski general Giraud, o katerem so Nemci dva dni poročali, da je bil ujet z vsem svojim štabom, povelјuje zavezniški vojski v Belgiji; ta vojska šteje okoli 1,000.000mož in jo hočejo Nemci s predorom do morja odrezati od ostalih zavezniških armad v Franciji.

Francoski vojni svet je včeraj sklenil, da Pariza in pariške okolice ne bodo začeli izpraznjevati.

Kanadska vlada je dala Angliji na razpolago vsa letala, s katerimi razpolaga njena vojska. Razen tega je izdala vse potrebne odredbe za pospešitev letalske in orožne proizvodnje.

Velik pogon na sumljive tujce in turiste je izvedla madžarska policija v Budimpešti. Prijetih je bilo okoli 200 ljudi.

Angleški kralj Jurij VI. bo danes govoril po radiu prebivalstvu svetovne angleške države.

Novi vojaški vpoklici v Romuniji

Bukarešta, 24. maja. o. Romunska vlada je sklenila poklicati na orožne vaje nekaj nadaljnih letnikov. S tem se bo število njene vojske zvišalo na 1,250.000 mož. Romunska vlada utemeljuje te ukrepe s splošnim položajem, zlasti pa z dejstvom, da je izvedla delno mobilizacijo Madžarske in da se je sovjetska vojska spet začela zbirati ob romunski in sovjetsko-nemški meji. Pravijo, da so ti romunski ukrepi samo začasnega značaja in da bodo novi oddelki ostali pod orožjem mesec dni.

Ljubljansko gradbeno delavstvo stavka

Odločitev je padla. Stavbinsko delavstvo v Ljubljani in bližnji okolici je s tajnim glasovanjem odločilo, da gre, po neštetih brezuspešnih poskusih, da doseže sedanjim draginjskim razmeram vsaj približno odgovarjajoče zvišanje zaslužkov, v boj. Z glasovanjem se je delavstvo skoraj soglasno izreklo za stavko.

Te borbe stavbinsko delavstvo ni želelo. Odločilo se je zanjo šele potem, ko so vsled trdovratnosti in neuvidevnosti stavbnih podjetnikov propadli vsi poskusi za mirno poravnavo spora. Skoraj pol leta je čakalo in računalo na uvidevnost podjetnikov, da mu bodo končno vendarle priznali vsaj to, kar je dobilo delavstvo drugih strok že pred meseci. Stavbinsko delavstvo je s čudovito potrpežljivostjo čakalo nad pet mesecev na zboljšanje svojih življenjskih razmer. Četudi je med tem draginja silno naglo naraščala, delavstvo ni potom svojih organizacij zvišalo svojih skromnih zahtev napram podjetništvu. Poslužilo se je vseh instanc, ki pridejo v poštev za posredovanje, a vse skupaj ni nič pomagalo. Podjetniki so ostali trdovratni.

Nikdo ne more trditi, da je bila zahteva po enem dinarju mezdnega poviška na enourni zaslužek previsoka zahteva. Ta zahteva ne znaša niti polovico tega, kar je delavstvu vzela sedanja draginja. In celo od te zahteve so delavske strokovne organizacije popustile v pričakovanju, da bo končno le omogočen sporazum. Toda vsa pričakovanja so se razblinila v nič.

Zato stavbinsko delavstvo sprejema borbo, ki mu je vsiljena. Sprejema jo v polni zavesti, da je pravica na njegovi strani. Sprejema jo odločno in prevzema nase vso odgovornost zanjo, da jo bo vodilo dosledno in disciplinirano ter vztrajalo do zmage.

Rezultat glasovanja je v jasni luči pokazal, da je stavbinsko delavstvo uvidelo, da sme računati le nase in na svoje lastne sile.

Rezultat glasovanja je naslednji: 92% za stavko, 5% proti stavbi, 3% ni glasovalo.

Na osnovi tega rezultata, z iskreno željo, da bi vsa poštena javnost, kakor tudi delavstvo drugih strok, podprla njegov boj za zboljšanje življenjskih razmer, z nezlomljivo voljo vztrajati do uspešnega zaključka tega boja, **stopa stavbinsko delavstvo Ljubljane in okolice danes, dne 24. maja 1940 ob 7 zjutraj v stavko.**

Savez gradjevinskih radnika Jugoslavije, Jugoslovanska strokovna zveza, Zveza združenih delavcev, Narodna strokovna zveza.

Glede na resne čase, v katerih se nahajamo, bi bilo umestno, da bi bila ta stavka čim krajša, ter gradbenemu delavstvu želimo, da bi v svojih upravičenih zahtevah uspelo.

Tega so pa res hitro zgrabili za ovratnik!

Detektivi so davi prijeli roparja, ki je oplenil Černetovo zlatarsko trgovino

Ljubljana, 24. maja.

Senzacionalni razbojniški napad, ki je bil izveden pred nekaj dnevi v znano zlatarsko trgovino Ludvika Černeta v Wolfovi ulici, je med ljubljanskim občinstvom odjeknil zelo močno. Nastale so najrazličnejše govorice in ugibanja, kdo bi bil predrzni razbojnik. Vse te govorice pa je danes zjutraj ob četrt na devet postavila pred jasno dejstvo spretna ljubljanska policija, ki je zločinca zagrabila v neki hiši na Poljanski cesti. Detektiv je roparju nastavil na prsi samokres ter ga uklenil. Je to neki Kavčič, približno 45 let star bivši kuhar, ki je pozneje zašel na slaba pota ter se zadnje čase klatil večinoma po Hrvaškem.

Ob aretaciji so se izvedele naslednje zanimive podrobnosti. Kavčič je telesno zelo močan. V ponedeljek takoj po vlomu je ob tri četrt na eno prišel v neko hišo na Poljanski cesti, kjer je stopil k hišniku ter mu izročil košaro s prošnjo, naj mu za nekaj dni shrani obleko, ki jo ima v njej. Po opisu zločinca, kakor ga je policiji podal g. Černe, in ki ga je ljubljanska policija priobčila po časopisju in v radiu, je hišnik, ki se mu je možakar zdel sumljiv, začel premišljevati, če ne bi bilo dobro, da bi košaro odprl. Možakar je namreč po opisu popolnoma odgovarjal podatkom, kakor jih je bila dala policija. Kakšno presenečenje je doživel ta hišnik, ko je odprl košaro in se mu je nasproti zasvetil cel kup zlatnine in dragega kamenja, si lahko mislimo. Seveda je nemudoma obvestil organe ljubljanske policije, ki so takoj prišli v hišo in naredili zločincu zasedo. Stražili so že v sredo zvečer, nato včeraj ves dan, davi pa se jim je nasmehnila sreča. Ob četrt na devet je stopil v hišo imenovani Kavčič, ki je zahteval svojo košaro od hišnika. Detektiva sta se dvignila, eden mu je nastavil samokres in mu ukazal, naj se preda. Takoj sta ga uklenila in odpeljala. Bil je tako preplašen, da od začetka skoraj niti govoriti ni mogel in se je predal brez vsakega upiranja. Pri sebi je imel samo sto dinarjev.

Ko so pregledali ukradeni zaklad, so ugotovili, da je zlatnine skoraj za pet kilogramov in da verjetno presega vrednost 300.000 dinarjev. Med drugim je bilo v košari 96 ženskih zlatih ur po 1500 din, 30 moških ur po 3000 din, velika množina dragocenih prstanov, dragocenih verižic itd., itd. Kavčič je izpovedal, da je zlatninarja g. Černeta ustrahoval z navadno strašilno pištolo.

Kako je bil najden zaklad?

Kriminalni oddelek ljubljanske policije je danes zaznamoval velik uspeh. Preiskava o roparskem vlomu v g. Ludvika Černeta prodajalno zlatnine je bila poverjena referentu tega oddelka g. Lovrečiču, ki je s pomočjo mnogih agentov začel najnatančnejšo preiskavo. Mnogo truda in napora je žrtvoval za to stvar detektiv g. Alojzij Križman. Zlatar g. Černe je podal prav točen opis roparja. Ta osebni opis pa se je tudi skladal z onim, ki ga je podala gdč. Anica Grilova, prodajalka v Tičarjevi papirni prodajalni. Tam je ropar poprej v ponedeljek kupil večji zavoj papirja. Na podlagi teh dveh osebnih opisov so začeli zasledovati vlomilca, katerega sliko so imeli tudi v kriminalni evidenci.

Ropar je vso zlatnino lepo zavil v papir ter jo odnesel v neko hišo na Poljanski cesti, kjer je ime, tudi nekatere svoje stvari shranjene. Sam ropar je stanoval v bližini Št. Vida nad Ljubljano. Policiji se je po natančnih poizvedbah posrečilo še poprej izslediti zlati zaklad. V dotični hiši so zaklad še pred praznikom zaplenili in odnesli na policijo. Pred hišo pa so bile postavljene policijske straže v uniformi in civilu. Stražili so noč in dan.

Očividno je ropar računal, da je na Poljanah zrak še toliko čist, da lahko dvigne svoje stvari in pobegne iz mesta, kajti od ponedeljka naprej so bili vsi važni izhodi iz mesta strogo zastraženi. Danes je straža bila, kakor druge dneve, skrita lepo v zasedi. Okoli 7.30 je prišel visok neznanec v dotično hišo. Mirno je stopil notri. Nenadoma pa je bil obkoljen. Rezko povelje: »Roke kvišku!« Ko so detektivi roparja zvezali in natančno preiskali, niso pri njem našli nobenega strelnega orožja. Zanimivo je, da ropar tudi pri napadu na Černeta ni nosil nikakega pravega revolverja, marveč samo malo »strašilno pištolo«. Ko so tam v hiši roparja močno uklenili, so ga odvedli na glavno policijo, kjer ga je začel g. Lovrečič takoj zasliševati. Uvodno zaslišanje je bilo prav kratko. Ropar je cinično priznal roparski vlom in navedel kot motiv: »Bil sem brez posla. Hotel sem priti do denarja.«

Kmalu so na policiji ugotovili vse osebne roparjeve podatke. Je to visok, krepak in robusten človek France Kavčič, rojen 1895 v Desnjaku, občina Čezanjci, okraj ljutomerski. Prvotno je bil trgovski pomočnik, izučil pa se je tudi za kuharja. Bil je že 4krat kaznovan zaradi raznih vlomnih tatvin.

Presedel je že več let po ječah, kjer je prišel v stike z drznimi in slovitimi vlomilci.

Zlatar g. Ludvik Černe, ki je bil že pred dnevi kmalu po izvršenem vlomu obveščen, da so že našli vso, pri njem uropano zlatnino, je danes dopoldne bil takoj obveščen o aretaciji roparja Kavčiča. — G. Černe je odhitel na policijo. Tam so pokazali njemu roparja. G. Černe je kratko izjavil, da je aretiranec pravi ropar, ki je njega napadel in zvezal. Na podlagi te izjave se je ropar udal. Izjavil je samo še:

»Ko bi se mi bil g. Černe upiral, bi ga kratko zadavil!« Naropani plen znaša nad 200.000 din. Vso zlatnino je g. Černe dobil vrnjeno.

Opozorilo dijakom. V Ljubljano pristojni dijaki rojstnih letnikov 1913 do 1919, ki so bili usposobljeni za vojaško službo, a doslej iz kakršnih koli razlogov še niso bili pozvani v kadersko službo, se pozivajo, da se najkasneje do ponedeljka t. j. 27. maja t. l. zglase v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu št. 7-I., soba št. 1. S seboj naj prinesejo dokazila o končanih študijah. Odsotne naj zglase svojci.

Telovo v Ljubljani in na deželi

Včeraj je bil velik praznik: Telovo, praznik sv. Rešnjega Telesa. Za mladino dan veselja, za nas — dan spominov.

Zaradi neprestanega deževja zadnjih dni smo se že bali, da bo letos ta praznik minil brez vsega, kar mu daje poseben čar: brez telovske procesije.

Pa vendar so tudi deževni oblaki, ki so viseli nad Ljubljano in deželo, včeraj pokazali toliko spoštovanja do prazničnega razpoloženja, da nam ga niso kvarili vse dotlej, da se je procesija iz stolnice vrnila v cerkev.

Tudi letos je bila veličastna, kakor vsako leto. Čez trimostje so na Marijin trg, kjer se bere prvi evangelij, korakale skupine za skupino in se zgostile pred oltarjem v mogočen pisan, živobarven gozd glav, uniform in praporov.

Izza žive pregraje policijskih stražnikov pa so se gnetli tisoči onih, ki so vedeli, da je procesijo lepše gledati, kot pa pri njej sodelovati. Reči pa moramo, da se je včeraj ljubljansko občinstvo, ki je tvorilo nepretrgan špalir ob vsej poti, koder je šla procesija, obnašalo lepo, tako kot naj bi se ob vsaki podobni priliki.

Le tu in tam so se iz množice slišali pritajeni vzkliki: »Poglejte, kako lepi so otročički! Komaj koracajo, pa se tako imenitno držijo! Kako so srčkani!« Škrnicljji, dečki in punčke pa se niso zmenili za take in podobne pripombe, držali so se za ročice, stopicali, kamor in kakor so jih vodile skrbne spremljevalke ter strmeli, strmeli... Vse jim je bilo novo: »nebo«, vojaki s čeladami na glavah in nasajenimi bajoneti so stopali ob njem, množica ministrantov, ki so zvončkljali, slovesno petje, godba, četa vojakov, ki je po vsakem evangeliju ustrelila v zrak, da se je drobiž kar prestrašil, brezove veje, s katerimi je bila obsajena pot procesije in toliko obrazov vsepovsod... V nežna srca so se risali vtisi, ki se ne izbrišejo nikdar. Blagor otrokom!

Starejši pa smo ob »plotunskih paljbah« in ob grmenju topov z Grada prosili Boga, da ne bi bilo treba našim vojakom in našim topovom uporabljati orožja za nič drugega, kot za povzdigovanje slavnostnega razpoloženja ob prazničnih dnevih...

Ob pogledu na nežne otročiče, ki so bili najlepša skupina v procesiji, pa se nam je budil spomin na naša mlada leta, na telovske procesije, kakršne smo nekdaj doživljali, doma in kakršne so še danes na vasi.

Pred vsako hišo visok mlaj s trobojnico na vršičku. Ko smo šli v cerkev, smo jih merili z očmi, kateri je višji. Saj je največji ponos kmečkih fantov, postaviti najvišji mlaj ob Telovem. Vse diši po obeljenem smrekovem lubju, po jablanovem cvetju, ki se osipa na pota. V »zakmašnih« oblekcah hiti mladina proti cerkvi, kjer že od zore »trjančijo« in odkoder grmijo možnarji in topiči. Farna vas je vsa okrašena. Na vsakem oknu cvetje, med cvetjem svečke. Mi pa smo gledali, kje bomo zagledali še štruklje, kakor so nam rekli doma...

In procesija sama: med njivami, kjer rž klasi in pšenica zeleni, med sadnim drevjem, ki se sklanja z vejami tako nizko, da so vsi trije korenjaški fantje, ki nosijo farno bandero, mokri do kože od napora neprestanega dviganja in sklanjanja z banderom, čeprav so brez suknjičev, po sveže pokošeni travi gre. Svetli instrumenti godbe se bliskajo v soncu, rezka povelja gasilcev odmevajo, med zvonenje in zvončkljanje, med pokanje topičev in petje cerkvenih pevcev so mešajo zategnjeni glasovi onih, ki molijo naprej, vsi drugi pa mrmraje odgovarjajo, in čebelice, ki krožijo po jablanovem cvetju, šumijo vmes... Kdo bi pozabil vse to...

Zares: telovska procesija je v mestu mogočna — a lepša je na vasi, na kmetih.

Popoldne je včeraj deževalo, po malem od časa do časa. Zato so ostali ljudje doma, zvečer pa so bile pri šmarnicah vse cerkve polne. V gostilnah pa je bil začuda mir in praznota...

Ljubljana od včeraj do danes

Megleno je bilo jutro in ni trajalo dolgo, ko je začelo pršeti iz sivega, nizkega neba. Dež pa je vendarle še toliko počakal, da so prišle telovske procesije od obhoda nazaj v cerkev. Ljubljana je bila dopoldne izredno živahna, tisočglave množice so se stekale na cestah. Popoldne pa je nekam omrtvela, kakor bi bila izumrla, se je zdelo. Pusta je bila in dolgočasna, da se ljudje niso vedeli kam dejati. Šele proti večeru je pršenje nekoliko ponehalo in na zahodu se je prikazal ozek, oranžnat pas neba, na katerem je gorela šibka zarja. Davi je bilo jutro spet sivo in črmerno in kaj verjetno je, da se bo čez dan znova pripravilo k dežju kljub temu, da se je dopoldne skozi oblake za čas pririnilo sonce. Kar je zamudil in zanemaril letošnji april, to dohiteva maj.

Lepe so bile letošnje telovske procesije

Letošnje telovske procesije so bile izredno lepe in tudi obiskane tako kakor že dolgo ne. Povsod, zlasti pa pri stolniški, se je zbrala ogromna množica vernikov. Že procesije same so bile tako obsežne in velike, da ljudje skoraj ne pomnijo, kdaj bi že bile zadnjič tako. Pa tudi po hodnikih ob cestah, po katerih so šle, so se gnetli nešteti ljudje. Hišni lastniki so okna pri svojih hišah lepo okrasili in razsvetlili s svečami. Ljudje, ki so stali po hodnikih ob cestah, so pokazali globoko zbranost in resnost ter so, ko je prišlo mimo Najsvetejše, brez izjeme vsi poklekali. Ob težkih časih, ko se na vseh obzorjih zbirajo črni oblaki in ko svet ječi pod udarom vojne vihre, so se zresnili in se zatekajo z zaupanjem po pomoč in po tolažbo h Gospodu, ki uravnava usode in vodi tek sveta ter življenja. Ta resnoba in zbranost sta bili za letošnje telovske procesije izredno značilni.

V ljubljanski stolnici je bila ob osmih pontifikalna sveta maša, ki jo je daroval ob asistenci škof dr. Gregorij Rožman. Sveti maši so prisostvovali predstavniki naših oblasti in javnega življenja, med njimi ban dr. Natlačen, župan dr. Adlešič, divizijski general Stefanovič, brigadni general Kukavičič, člani oficirskega zbora, številni zastopniki organizacij in društev itd. Po končani sveti maši se je razvila procesija, ki je z banderi in godbo krenila Pred škofijo, mimo magistrata, po Stritarjevi ulici, čez Marijin trg, po Wolfovi ulici na Kongresni trg, po Vegovi ulici, po Emonski in Cojzovi cesti ter čez Šentjakobski, Stari in Mestni trg nazaj v stolnico. Pred frančiškansko cerkvijo, pred znamenjem sv. Trojice na Kongresnem trgu, kjer je škof blagoslovil šolsko mladino, pred šentjakobskim znamenjem in pred magistratom so bili štirje blagoslovi z Najsvetejšim.

V stolni procesiji so šla razen številnega občinstva naslednja društva z zastavami in prapori: Prosvetna zveza s predsednikom dr. Lukmanom, Prosveta Ljubljana-mesto, Vajeniški dom, Katoliško mladeniško društvo, Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov, Steg skavtov Ljubljana III, Društvo privatnih nameščencev, zastopniki Akademske zveze, razna katoliška akademska društva, Katoliško akademsko starešinstvo na čelu z ravnateljem g. Remcem, gojenke šolskih sester, Poselska zveza, dekliške Marijine družbe, kongregacije gospodičen in gospa, Vincencijeve konference, narodne noše, dečki in deklice s cvetjem, četa vojske z godbo, odbor Krščanske ženske zveze, župan dr. Adlešič z občinskimi odborniki, ki so se skoraj korporativno udeležili procesije, zastopstva stanovskih zbornic in drugih javnih korporacij, ravnatelji in profesorji srednjih, meščanskih in strokovnih šol, šolski upravitelji, direkcija pošte in telegrafa, podružnica Poštne hranilnice, železniška direkcija, finančna direkcija ter zastopstvo mestne kontrole, zastopniki državnega tožilstva in apelacijskega sodišča, akademski senat, rektor univerze dr. Slavič ter univerzitetni profesorji. Za Najsvetejšim, ki ga je nosil škof dr. Gregorij Rožman, je šel ban dr. Natlačen s komandantom divizije divizijskim generalom Dragoslavom Štefanovičem in brigadnim generalom Kukavičičem, šefi vseh krajevnih državnih oblasti, konzularni zbor, načelniki posameznih oddelkov na banovini itd. Ob baldahinu je korakala častna vojaška straža, v delu procesije za baldahinom pa je strumno korakala še ena vojaška četa. Številno je bil zastopan tudi tukajšnji častniški zbor.

Prav lepe so bile tudi procesije v Trnovem, kjer je patrona župnije zastopal direktor Osana, pri Šempetru, kjer je občino zastopal prof. Dermastia, divizionarja pa podpolkovnik Jaklič, dalje na Viču in v Mostah. Vse procesije so potekle ob vzglednem, resnobnem vedenju občinstva, ki jih je spremljalo ob straneh.

Stirl ponesrečence so sprejeli v bolnišnico

Včeraj so bili v Ljubljanski bolnišnici sprejeti naslednji štirje ponesrečenci:

Tovarniški delavec iz Selc Janez Ceglar, ki so se mu splašili konji ter je padel pod voz in se precej hudo potolkel po glavi.

Posestnik iz Loškega potoka Anton Šega, ki mu je padel z voza na nogo težak tram ter mu jo zlomil.

Fotograf iz Ljubljane Franc Mavec, ki ga je motor, s katerim je zavozil na gruš, vrgel kvišku, da je priletel z vso silo ob tla in se hudo potolkel.

Bajtarjev sin Ivan Globokar s Krke, ki je nabiral v skalovju šmarnice, padel ter s precej hudo potolkel.

Telovo v Mariboru

Maribor, 23. maja.

V Mariboru smo proslavili praznik Sv. Rešnjega Telesa letos z velikim sijajem in veličastnimi procesijami. Toplo spomladno sonce, ki je dopoldne po tolikem času spet pošteno zasijalo, je doprineslo svoje, da so se slavnosti čim lepše in veličastneje razvijale. V Mariboru sta bili dve telovski procesiji. Glavna je bila seveda v stolnici, ki se je vršila v tradicijonalnem okviru, le da je bila letos udeležba vernikov še dosti večja. V stiski in strahu pred hudimi časi so se ljudje vse bolj začeli zopet zavedati, da jim daje vera in molitev pomirjenje in pogum in to se vidi zadnje čase pri vseh verskih manifestacijah. Slovesnosti v stolnici so se začele s pontifikalno sv. mašo, ki jo je opravil lavantinski vladika dr. Tomažič. Stolnica je bila nabito polna, obkrožale pa so jo nepregledne množice ljudi, ki so se zvrščevali v procesijo. Bili sta tam postavljeni tudi dve častni četi vojakov-gojencev tukajšnje šole za rezervne oficirje ter vojaška godba. Točno ob osmih se je začela procesija, v kateri je nosil Najsvetejše škof dr. Tomažič, za baldahinom pa so stopali mestni poveljnik general Stanojlovič, okrajni glavar dr. Šiška, mestni župan dr. Juvan, predsednik okrožnega sodišča dr. Hudnik, okrajni glavar Eiletz, prvi državni tožilec dr. Zorjan, predstojnik mestne policije Kos, mest. podžupan Žebot ter predstavniki vseh ostalih mariborskih uradov in ustanov, predstavniki mestnega sveta, številni častniki mariborske garnizije in odlični mariborski meščani. V procesiji je bilo častno zastopstvo akademskega starešinstva, v krojih so bili zastopani fantovski odseki in dekliški krožki, člani in članice Dijaške zveze, mnogotere druge organizacije; najlepšo skupino je seveda tvorila v procesiji šola zavoda šolskih sester. Letos je bila v procesiji ta izprememba, da se je dijaštvo klasične gimnazije priključilo šele na Grajskem trgu, dijaštvo realne gimnazije pa na Glavnem trgu pri tretjem blagoslovu. Častna četa vojakov je oddala pri vsakem blagoslovu salvo. Ulice, po katerih se je procesija pomikala, so bile vse lepo okrašene z zelenjem, okna pa s cvetjem in gorečimi svečami.

Druga, mnočna in lepa telovska procesija je bila danes zjutraj v Magdalenskem predmestju, kjer je praznovala cerkev sv. Rešnjega Telesa danes drugič svoj farni praznik. Tudi letos je vse prebivalstvo Magdalenskga predmestja z živim prizadevanjem pripravilo potrebno, da je bil današnji praznik čim veličastnejši. Magdalenčani so se lepo pripravili tudi notranje ter je bila noč od srede na četrtek posebno pomembna: v cerkvi se je vršilo nočno češčenje Najsvetejšga za može in fante. Izredno veliko mož in fantov je vztrajalo vso noč v molitvi, zjutraj pa so imeli ob 4 sv. mašo s skupnim obhajilom. Procesija, ki je bila zjutraj po ulicah Magdalenskega predmestja, je bila veličastna ter so se je udeležile nepregledne množice iz tega mestnega dela ter iz radvanjske občine. V procesiji so bili tudi zastopniki oblasti, mestne in radvanjske občine. Ulice so bile zelo lepo okrašene.

Vesti iz Belgrada

Belgrad, 24. maja. m. Snoči je prispela v Belgrad skupina madžarskih avtomobilistov. Člani Srbskega avtomobilskega kluba so gostom iz Budimpešte priredili prisrčen sprejem.

Belgrad, 24. maja. m. Nazaj grede iz Novega Sada se je včeraj ustavila v Belgradu skupina bolgarskih kmetov. Sprejel jih je med drugimi tudi kmetijski minister dr. Branko Čubrilovič. Bolgarski poslanik na našem dvoru jim je priredil popoldne v vseh prostorih bolgarskega poslaništva čajanko, združeno z velikim sprejemom.

Zahtevajte povsod naš list!

Clements Ripley:

KRIŽANA LJUBEZEN

7

Mučno razpoloženje, ki je nastalo v predsobi, katerega je nehote izzvalo Prestonovo predstavljanje žene, je navidez popolnoma izginilo, kot da se je izgubilo v svežosti, ki jo je dihala sprejemna dvorana in v dražljivem duhu hladne pijače. Človek bi mislil, da na to sploh nihče več ne misli. Toda tetka Belle tega ni pozabila. V njej je vedno bolj rastel strah, kaj bo, ko bo to zvedela Miss Julija, ki še vedno čaka v svoji sobi, vsa radostna in polna lažnega upanja in sanja o svoji bodočnosti ob Presu. Da bi preprečila Juliji preveč kruti udarec, ki bi ga ji zadala prenagla in nepripravljena krivica, da je Pres oženjen, ni tetka Belle niti za trenutek pustila iz vida Presa in njegove žene, ljubke in nežne Amy, ki pa je bila videti nekako hladna in ravnodušna. Sledila jima je pri vsakem koraku in vedno našla novih vzrokov, da ju je priklenila k sebi in držala po možnosti čim dalje od Julije. Tetka Belle je sicer vedela, da mora vse to zvedeti tudi Julija, vendar je pa bila prepričana, da je samo ona poklicana zato, da ji pove porazno novico in da jo od daleč previdno pripravi na bolečo resnico, da ne bi prenagli in premočni udarec zlomil nič hudega sluteče dete.

Tetka Belle se je bala, da ne bi njeno ljubljeno dete storilo v obupu kakega nepremišljenega dejanja.

»Zelo lepo je od vas, da ste se takoj odzvali in prišli semkaj naravnost s potovanja.« je govorila tetka Belle Presu in Amy ter s tesnobo v duši čakala trenutka, ko se bo pokazala Julija.

»Hvala vam, tetka, da ste naju povabila, toda jutri se moram vrniti!«

»V mesto?« se je začudila tetka Belle. »Toda...«

»Potrebujejo me v banki!« jo je prekinil Pres. »Ali bi mogla Amy ostati tukaj? Ne bi rad videl, da bi šla v mesto!«

»Seveda, lahko! Halcyon pripada gostom!« je najvelikodušneje odgovorila tetka Belle in se z mehkim glasom obrnila k Amy z vprašanjem:

»Ali ste prvikrat na Jugu?«

»Da!« je tiho odgovorila Amy. »Zelo je lepo... toda bojim se... bojim se, ker je tu vse tako čudno in tuje!«

Ta trenutek je porabil in izkoristil Pres, ki se je izmuznil obema ženama in se približal stričku Catu. Neko posebno zanimanje je čutil do tega zvestega in izkušenega človeka, ki je bil Miss Julijini hiši vdan že od zgodnje mladosti kot zvest pes dobremu gospodarju. Vedel je, da mu bo povedal popolnoma iskreno vse, kar koli ga bo vprašal o Miss Juliji in on je hotel slišati nekaj o njej. Nikdar je ni popolnoma pozabil. Bilo je nemogoče kot je bilo nemogoče tudi to, da bi se vrnilo in obnovilo ono lepo, nekdanje življenje, sladka pomlad mladosti, ki je bila v nepremišljenem trenutku tako kruto pogažena, ponižana in poteptana. Čustva niso enaka starim zgradbam, ki jim more sposoben mojster z novo malto v nekaj dneh vrniti njihovo nekdanje lice in jim dati prepričljivo eliko nove zgradbe. Čustva so podobna najfinejši tkanini. Če popuste nitke na enem samem, na videz najneznatnejšem mestu, se razplete cela tkanina in nihče več ji ne more vrniti brez rane nekdanjega lica. To je Pres dobro vedel in si bil na čistem, toda kljub temu je hotel slišati nekaj lepega, nekaj dobrega o Juliji. Če bi bil poskušal natančneje prisluhniti svoji notranjosti, bi bil morda spoznal, da kljub vsemu ni do Julije popolnoma ravnodušen in da bi se kolikor toliko moglo marsikaj popraviti v njunih nekdanjih odnosih. Toda tudi brez tega globljega premišljevanja je pravilno mislil, da to nima več smisla, bilo bi celo odveč, ker je med njuno preteklost in njuno eventualno bodočnost stopilo dejstvo, da je on oženjen in bi zato bilo vse brez smisla in odveč. Toda vkljub temu je hotel s stričkom Catom vsaj nekoliko spregovoriti o njej:

»Oranžada je dobra kot običajno!« je Pres nagovoril strička Cata in pohvalil njegovo delo.

»Nisem pozabil, kako je treba delati oranžado! Miss Julija mi je dala točna navodila, kakšno imate radi!«

Pres je tega komaj čakal. Stričko Cato je sam omenil Julijino ime. Sedaj more brez zbujanja pozornosti nadaljevati razgovor o Miss Juliji.

»Kako je Miss Julija?« je kakor mimogrede vprašal Pres.

»Miss Julija?... Ona je.. kot vedno...«

»Prav tako kot vedno?«

»To se pravi... princeze rastejo, da postanejo kraljice...!« je okrašeno odgovoril stričko Cato in okrog temno rdečih, debelih ustnic se mu je razlil skrivnosten nasmešek.

»Mr Preston... pa.. ne spodobi se meni...« se je izgovarjal v veliki zadregi stričko Cato. Toda na samem bom popil čašo v Vaše in Julijino zdravje!«

Stričko Cato je vzel časo oranžade, se poklonil Prestanu in odšel iz dvorane. Preston je spoznal, da je napačno začel razgovor in se slabe volje ozrl po dvorani. Bil je popolnoma sam. Med tem časom, ko se je pogovarjal s stričkom Catom so odšli vsi ven, celo njegove žene Amy ni bilo več. Nekaj časa je premišljal, kaj bi storil, nato je pa odložil prazno čašo in usmeril korak proti izhodu. V tem trenutku pa so se odprla vrata in v dvorano je stopila Miss Julija. Resna, ravna kot jelka in ponosna je stala pred njim, od razburjenja bleda v lice. Svetle lase je imela skrbno počesane, bela obleka ji je pristojala izredno dobro, iz oči pa ji je sijala hrepeneča radost. Ona je tega trenutka čakala že dolgo, dolgo... Že davno je bila pripravljena in urejena, da bi šla med goste, toda po tolikem času ločitve se je hotela prvič srečati s Presom na samem, brez prič. Rada bi mu toliko povedala, toliko pojasnila, da bo prvo srečanje odločilo o ugodnem ali neugodnem razvoju njunih bodočih odnosov. V neugoden razplet bodočnosti sploh ni verjela, nanj ni niti pomislila. To ji je bilo popolnoma nemogoče in izključeno, ker ni niti trenutek dvomila v svojo žensko privlačnost, v svojo lepoto in v svojo zvezdo sreče. Skozi zavese svojega okna je vsa nemirna motila, kdaj bodo gostje odšli iz dvorane in kdaj se bo oddvojil od njih Pres, da bi se po svoji stari navadi sprehajal sam. Na starih stezicah bo morda, sprehajajoč se, že ve pod dojmom novega srečanja, obnavljal in oživljal stare, mladostne spomine na nekdanje srečne dni... Ko so vsi odšli in njega ni bilo med njimi na vrtu, ji je bilo jasno, da je ostal v sprejemni dvorani. Kot bi jo nosile nevidne sile, je stekla po stopnicah v dvorano, četudi bi tam našla strička Cata, bi je to ne motilo. Vedel bi sam, vsaj mora storiti.

Obstala je med vrati, v prvem trenutku popolnoma zmedena. Ni vedela niti, če sme vrata za seboj zapreti ali ne! Tudi Pres je obstal popolnoma iznenada in osupel. Dolgo jo je gledal brez besede, končno pa je Julija, ne da bi se okrenila, nalahko zaprla vrata in s počasnim korakom stopila k njemu.

Od tu in tam

V nedavno imenovanem belgrajskem občinskem odboru se nahaja tudi pet občinskih odbornikov, predstavnikov delavske organizacije Jugoras. Teh pet odbornikov je sklenilo ustanoviti svoj klub, ki si je izvolil za predsednika tajnika belgrajske Delavske zbornice Mitiča. Mitič je mnenja, da je delavsko zastopstvo v občin. svetu premajhno, kajti delavstvo tvori velik del belgrajskega prebivanstva.

Banska oblast je dala zagrebškemu gledališču popolnoma novo upravo, da je s tem odstranila stalne spore, ki so bili izbruhnili med vsemi upravniki in ravnatelji, kar jih je bilo do sedaj v zagrebškem gledališču. Obenem so dobili novi voditelji hrvaškega gledališča nalogo, da urede ne samo razmere v gledališču, temveč da tudi gledališču dajo novo podobo in ga usmerijo tako, da bo tudi ljudstvu veliko bolj pristopno kakor pa je bilo sedaj. Povsem mora izginiti videz, da je gledališče privilegij meščanstva. Ni treba, da bi se zaradi tega znižala raven gledališča, pač pa bo morala gledališka uprava skrbeti, da se bodo igrala taka dela, ki bodo bližnja mišljenju in čustvovanju širokih ljudskih slojev. Prav podobna navodila veljajo tudi za gledališči v Splitu in v Osjeku.

Belgrad se razvija v velemesto, vendar nosi s seboj tudi vse kali slabega, ki so v velemestih v navadi. To je kriminal, ki v Belgradu izredno cvete. Ni ga skoraj tedna, ko oblasti ne bi imele težkega dela z razkrivanjem tega ali onega zločina, te ali one afere. Tako so pred nekaj dnevi spet razkrili nevarno vlomilsko tolpo, ki je nekaj mesecev plenila po mestu. V tolpi je bilo sedem članov, večinoma mlajših izgubljencev, ki so hoteli na lahek in nepošten način živeti. Vlomilci so imeli piko zlasti na premožnejše zasebnike in na trgovce. Pri nekem manjšem trgovcu so imeli svoje skladišče, odkoder so razprodajali po pomagačih nakradeno blago v podeželje in belgrajsko okolico. Nato pa je policija prijela tudi druga dva podobna tička, ki sta bila še bolj podjetna. Marko Babič je vodil s seboj dečka Zlatana Sugoviča, ki je bil spreten in vitek in je znal skakati skozi okno v stanovanje, hitro nekaj ukrasti in se nato spet nevidno in brez hrupa vrniti po isti poti. Fantiček je izvršil celo vrsto tatvin, posebno pa je rad stikal za denarjem. Prijeli so ga v veleblagovnici »Tata«, ko je hotel izrabiti gnečo in odnesti več blaga.

Kmalu bo izsušen velik del nizkega zemljišča pri izlivu Save v Donavo zraven Belgrada. Mestna občina je sklenila izsušeno zemljišče porabiti za razširitev mesta. Novo naselje, ki se bo tam začelo graditi, bo nosilo ime Novi Belgrad. Neka danska skupina je že pred dvema letoma izlicitirala vsa izsuševalna dela in je v ta namen pripeljala tudi poseben bager, ki črpa iz reke pesek in ga nato meče na zemljišče. Tako bodo reko poglobili, obenem pa dvignili višino zemljišča. Ker pa misli belgrajska občina na novopridobljenem zemljišču urediti tudi večje parke in sploh zasaditi zaradi trdnosti terena drevesa, bodo povrh peska nasuli še okrog 70 cm visoko plast zemlje. Danska družba je dobila do sedaj za svoja dela že več kakor 25 milijonov dinarjev. V celem misli belgrajska občina za izsuševanje in nasipanje izdati 30 milijonov dinarjev, nato pa bo zemljišče razparcelirala in razprodala zasebnikom. Pričakujejo, da bo občina pri tem poslu celo kaj zaslužila.

Za gospodarski svet Balkanskega sporazuma so svoj čas napovedovali, da se bo sestal konec tega meseca v Dubrovniku. Včeraj pa je bilo izdano uradno sporočilo, da so merodajni to misel opustili in da se bo gospodarski svet sestal v Belgradu 1. junija. Zasedanja sveta se bodo udeležili gospodarski strokovnjaki Jugoslavije, Romunije, Grčije in Turčije in se bodo pogovorili o tem, kako bi balkanske države uredile medsebojno trgovino surovin, da bi pokrile svoje potrebe. Tako bodo skušale zaradi vojne v Evropi ustvariti neke vrste gospodarsko avtarkijo, da bodo čim manj odvisne od volje in pripravljenosti vojskujočih se držav, ki dobavljanje surovin kaj rade vežejo z raznimi političnimi pogoji. Strokovnjaki so v tem pogledu optimisti in napovedujejo, da imajo balkanske države doma toliko surovin, da si jih bodo lahko izmenjavale in druga drugi pokrivale potrebe.

Belgrajski Okrožni urad za zavarovanje delavcev je imel lani povprečno 116.435 članov, torej nekaj tisoč več kakor ljubljanski zavod. Zanimive pa so številke, ki dokazujejo naglo razvijanje industrije v Belgradu in na ostalem področju zavoda. Še leta 1935 je imel Okrožni urad zavarovanih samo 80.000 delavcev, med tem ko jih je imel leta 1922 komaj 38.000. Prav tako pa je zanimivo, da odpade dobra polovica zavarovancev na belgrajsko mesto samo. Pojav je razumljiv, če pomislimo, da ima glavno mesto posebne ugodnosti in da je tam industrija mnogo manj obtežena z raznimi dajatvami kakor pa v drugih središčih naše države.

Svojega klevetniškega tasta je ubila snaha Ljubica Stojanovič iz Bara v Črni gori. Ljubičin mož je bil pred leti odšel v Ameriko. Kmalu pa se je potem v Baru raznesla govorica, da se Ljubica in oče njenega moža Pero dobro razumeta in da med njima nekaj ni v redu. Te vesti je raznašal Pero sam. Tedaj se je nekdo v vasi spomnil na Amerikanca in mu pisal pismo o ženini nezvestobi. Blaž Stojanovič je zaradi tega prišel iz Amerike in začel po vasi poizvedovati, koliko je resnice na govoricah. Nazadnje je spoznal, da govorice niso bile neutemeljene in je zato ženo pognal iz svojega doma. Ljubica je šla od hiše, toda takoj je naznanila sodišču tasta, češ da jo je po krivem oklevetal. Sodišče je obsodilo Pera na sedem mesecev zapora, toda užaljeni Ljubici to ni bilo dovolj. Ko sta s tastom stopila iz sodišča, je potegnila star samokres in oddala na klevetnika sedem strelov ter ga na mestu ubila. Takoj zatem je šla sama k sodniku in se prijavila. Rekla je, da je bila mila obsodba premalenkostno zadoščenje za njeno omadeževano čast.

Svojega sovražnika, ki se je vračal iz zapora, je oklal z nožem neki Slavko Čirič iz Novih Karlovcev pri Stari Pazovi. Pred dobrim letom sta se Čirič in Stančevič sprla in stepla. Stančevič je bil močnejši in je nasprotnika z nožem oklal. Dobil je zato leto dni zapora. Ko pa je pred nekaj dnevi zapuščal kaznilnico v Sremski Mitrovici, ga je Čirič počakal in ga nenadoma napadel. Ker Stančevič ni imel pri sebi orožja, je potegnil kratko. Čirič ga je temeljito oklal in ga pustil težko ranjenega na cesti. Ljudje so ranjenca našli in ga prepeljali v bolnišnico, kjer pa pravijo, da z njim najbrže ne bo nič. Čirič je orožnikom povedal, da se je moral maščevati, ker zanj obsodba sodišča ne pomeni nič.

Lepo vzgojeno gosko ima kmet Luka Suvajdžič v Starem Vrbasu. Že 26 let je stara ta goska in je edina spremljevalka kmeta, ki je ostal brez otrok in žene, kajti vsi so mu pomrli. Goska se drži gospodarja kakor zvesti pes. Slejkoprej ga spremlja na vseh poteh. Zvečer pa prevzame vlogo hišnega čuvaja. Če se približa hiši kak neznanec, začne takoj gagati in s tem opozori gospodarja na došleca. Gospodar jo za noben denar noče prodati ali pa oddati od svoje hiše.

Tržne cene raznim živilom in potrebščinam

Cene moki so se ponovno dvignile - Cene žitaricam neizpremenjene - Gobe po 15 din kg

Ljubljana, 24. maja.

Zanimiv je splošen pregled tržnih cen, kakor jih sestavlja mestno tržno nadzorstvo vsakih 14 dni v mesecu, to je 1. odnosno 15. v mesecu. Ta pregled nam pokaže, da so se cene moki od 15. aprila do srede maja močno dvignile, nasprotno pa so cene žitom ostale neizpremenjene. Cene raznim potrebščinam prav tako rastejo. Cene mesu in mesnim izdelkom so ostale v okviru, kakor jih je določilo tržno nadzorstvo. Zanimivo je, da so se nekoliko dvignile cene mesu drobnice. Tako je sedaj koštrunovo meso 10 do 12 din kg, poprej 8 do 12, jagnjetina je sedaj 16 do 18, poprej 12 do 16. Za 2 din se je nasprotno znižala cena kozličevini, ki je sedaj po 20 do 22, poprej 22 do 24 din za kg.

Odkar sta uvedena dva brezmesna dneva v tednu v Ljubljani, ni mogoče nikjer po gostilnah, restavracijah in drugod dobiti svežega mesa. Pač je neka gostilna tam v Prečni ulici, ki vam tudi ob brezmesnih dneh napravi prav dober goljaž, bifteke ali zrezke za prav nizke cene. Tu je vsakdo dobro postrežen s svežim mesom! Sicer ne z govejim, pač pa s konjskim. Pravijo, da ljudje prav radi hodijo na konjsko meso. Cene temu mesu so: I. vrste 8, II.vrste 6 din kg.

Perutninski trg je zadnje čase srednje založen s perutnino, katere cene so se zelo dvignile. Par slabih, ne dobro pitanih piščancev je sedaj 36 din kg, boljši piščanci pa celo 38 do 40 din par. Kokoši in petelini so po 35 do 40 din, ko so bili lani jeseni po 17 do 25 din komad. Dražja so postala tudi jajca. Za kovača jih dobite na trgu le 12 komadov, ko so bila drugače ob tem času po 15 do 17 komadov.

Kakor že omenjeno, so se cene moki od 15. aprila ponovno dvignile. Zanimiva je primerjava cen moki od lanske jeseni, dalje aprila in sedaj maja. Moka št. 0 je bila jeseni 3.75 do 4, aprila 4.25 do 4.50, sedaj maja 4.75. do 5 din kg. Moka št. 2 je bila lani jeseni 3.55 do 3.75, aprila 4 do 4.25, sedaj maja 4.50 do 4.75. Moka št. 4 lani jeseni 3.75 do 4, aprila 3.75 do 4, maja 4.25 do 4.50. Moka št. 6 lani jeseni 3.15 do 3.25, aprila 3.50 do 3.75, maja 4 do 4.25 din kg. Koruzna moka lani jeseni 2.40 do 2.50, aprila 2.75, maja 3. Ržena moka jeseni 3.10 do 3.20 din kg, aprila 3.50 do 3.75 din, sedaj maja 4 din kg. Nasprotno se cene pšenici, rži, ječmenu, ovsu, prosu, koruzi in fižolu od 15. aprila naprej niso izpremenile in so ostale po podatkih mestnega tržnega nadzorstva stalne. Cene kurivu so prav tako stalne.

Cene zelenjavi na trgu padajo. Glavnata salata je sedaj po 10 din kg, ko je bila poprej po 16 din. Trg je dobro preskrbljen z domačo salato. Trnovčanke in Krakovčanke jo imajo mnogo na izbiro. Ajserica je sedaj po 14 din, poprej je bila po 16 do 18 din kg, berivka je po 10 din, poprej po 12 din kg. Pocenili so se tudi šparglji, ki so sedaj po 12 do 20 din, poprej po 24 do 30 din kg. Povrtnina je deloma dražja. Korenje je bilo aprila 3 do 6 din kg, sedaj je 6 do 12 din kg. Peteršilj aprila 4 do 10, sedaj 6 do 12 din kg. Rdeča pesa (nova) do 12 din kg, poprej stara 4 din.

Letošnje mrzlo, hladno pomladansko vreme nikakor ni bilo doslej ugodno za gobe. Redki so še na trgu pomladanski jurčki. Danes jih je bilo tam za semeniščem nekaj na prodaj. Merica je bila kar po 7 din, drugače pa so zahtevali gobarji 15 do 16 din za kg gob.

Cene raznemu špecerijskemu blagu se od aprila naprej niso spremenile. Razno blago pa je postalo prav drago. Ljudje so začeli nakupovati in skrivati zlasti namizno olje in kavo. Potrebna bi bila tudi kontrola raznih »veveric« in »hrčkarjev«, ki se v betonskih kleteh zalagajo z raznimi špecerijami. Pojavili pa so se tudi že drzni verižniki in prekupci, ki hodijo okrog po deželi in prekupujejo živila.

Mariborski drobiž

Maribor, 23. maja.

Ponarejeni dvodinarski kovanci. Zadnje čase se pojavljajo v Mariboru zelo pogostoma ponarejeni dvodinarski kovanci. Policija je nekaj teh novcev že dobila v roke, ni pa se dalo dosedaj ugotoviti, od kod izvirajo. Novci so nekaj manjši in tanjši od pravih ter nimajo zobčastega roba.

Poročila sta se danes popoldne v frančiškanski baziliki policijski stražnik g. Udovič Rudolf in gdč. Lizika Retnik. Mlademu paru naše čestitke.

Bitka med cunjarji. Za Hutterjevo tovarno v Melju je veliko odlagališče smeti, na katerega so vozili dolga leta smeti iz vsega mesta ter z njimi zasipavali dravsko nabrežje. Kdo bi si bil tedaj mislil, da bo to smetišče postalo sedaj pravcati rudnik starega železja in cunj. Na desetine cunjarjev koplje in grebe vsak dan na teh prostorih ter zbirajo svojo robo, za katero sedaj izkupijo lepe denarce. Razvnelo pa se je hudo sovraštvo med starimi cunjarji, ki že dolgo vrsto let žive od tega posla ter med novimi, katere je šele konjunktura privedla v ta poklic. Večkrat pride med njimi do prepirov in spopadov. Posebno hud spopad se je odigral včeraj ter je pri njem sodelovalo veliko oseb. Trije od teh so dobili prav hude poškodbe. Zadevo ima sedaj v rokah policija.

Dva nepoštenjakoviča. Vodni instalater Bruderman Otmar je prodal dvema zbiralcema starega železja 500 kg razne železne ropotije, katero sta naložila na dvorišču njegove hiše v Mlinski ulici na svoj voziček. Bruderman je računal, da bo dobil za to 250 din. Ko pa se je za trenutek odstranil z dvorišča, sta oba nepoznana nepoštenjakoviča izrabila priliko ter z vozičkom in železjem izginila kot kafra.

Brez dinarja je večerjal. V policijskih zaporih se je znašel snoči 34 letni Avgust Turk, ki ga ima policija zaradi delamržnosti že dolgo na piki. Snoči se je pojavil v neki gostilni v Vetrinjski ulici ter si naročil imenitno večerjo s pečenko in ostalimi dodatki, vse skupaj pa je obilno zalil z vinom. Ko pa je prišel račun, je dejal natakarici, da se je že dovolj najedel kisle juhe ter je čas, da si privošči kaj boljšega...

Nepreviden kolesar povozil 5 letnega fantka. V Koseskega ulici 19 se je pripetila nesreča. 19 letni kolesar Jožef Lorti je zapeljal s kolesom v 5 letnega Božidarja Krajnčiča ter ga podrl na tla. Malček si je pri padcu zlomil desno nogo ter so ga zapeljali v bolnišnico.

Najdenega denarja ni vrnila. Dne 18. maja je izgubila Pavla Ferlenc iz Plinarniške ulici na Tržaški cesti, pred tovarno Zelenka, iz ročne torbice denarnico z vsebino 1020 din. Ko je spotoma opazila izgubo, je šla po Tržaški cesti nazaj, pa je pristopila k njej neka ženska ter ji povedala, da je ona videla, kako ji je padla denarnica iz torbice. Hotela jo je pobrati ter vrniti lastnici, prehitela pa jo je pri tem neka druga ženska, ki je denarnico hitro pobrala ter dejala, da jo bo izročila lastnici. Ferlenčevi je ženska dotično osebo, ki je denarnico pobrala, natančno opisala. Preiskava, ki so jo potem povzele oblasti, je spravila na dan, da je pobrala izgubljeno denarnico mala posestnica Kristina Crnčič iz Zg. Radvanja. To so študenski orožniki zaslišali, pa je skraja vse tajila. Bilo pa je sumljivo, ker je pred nekaj dnevi kupila prašiča za 300 din, četudi se je vedelo, da poprej ni imela denarja. Po daljšem izmikanju je Crnčičeva priznala, da je pobrala denarnico, pravi pa, da je imela namen denar pozneje vrniti, ko bi bila prašiča zopet prodala.

Mater mrtvega otroka izsledili. V Šmartnem pri Slovenj Gradcu je vzbudila pred nedavnim časom razburjenje najdba trupla novorojenega mrtvega otroka v farni cerkvi. Skraja so bile vse poizvedbe za materjo zaman. Preiskava je ugotovila, da je bil otrok rojen živ ter najbrž zadavljen. Marljivemu poizvedovanju orožnikov v Mislinju pa je uspelo izslediti mater v osebi 38 letne Antonije Kastivnik. Je ločena od moža ter ima že 9 otrok, od tega 5 nezakonskih. Kastivnikova je priznala, da je rodila ter potem mrtvo dete zavila v cunje ter ga ostavila v šmartinski cerkvi, zanika pa, da bi bila izvršila detomor. Pravi, da je prišlo dete mrtvo na svet.

Športne vesti

Včeraj so bile odigrane vse tri tekme za letošnje državno prvenstvo v nogometu. Po izidu včerajšnjih srečanj je stanje na prvenstveni tabeli zdaj naslednje:

BSK	5	4	1	0	11:5	9
Slavija	5	4	0	1	8:4	8
Gradjanski	5	3	0	2	13:5	6
Hajduk	5	1	2	2	9:9	4
Jugoslavija	5	1	1	3	7:12	3
Hašk	5	0	0	5	5:18	0

V Zagrebu sta se srečala *Gradjanski* in *Jugoslavija*. Tekma je končala z izidom *4:0* za Gradjanski. Jugoslavija je igrala za pogled zelo lepo, tehnično in kombinatorno je občinstvu močno ugajala, ali kaj, ko moštvo od take, samo na čim lepši estetični dojem usmerjene igre nima ničesar. Jugoslavijino moštvo umira v lepoti — tekmo za tekmo izgublja. Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah: *Gradjanski:* Glaser, Šuprina, Belošević, Brozović, Jazbinšek, Jutt, Cimermančič, Wölfl, Lešnik, Antolkovič, Žalant. Jugoslavija: Lovrič, Lukič, Petrovič, Atanackovič, Ajbl, Čirič, Savič, Rakar, Petrovič, Drenovac, Perlič. Sodil je dobro Italijan Scorzoni. V 14. minuti prvega polčasa je Lešnik zabil *1:0;* v drugem polčasu je Cimermančič v 10 minutah zabil *2:0*. Po tem golu sta bila blesirana Wölfl in Glaser, vendar so »purgerji« kljub temu zaradi svoje energične in smotrne igre zabili do konca tekme še dva gola: v 27. minuti je Cimermanovič na Lešnikov pas zabil *3:0*, v 37. minuti pa je Cimermančič postavil končni rezultat *4:0*.

V Zagrebu so imeli še drugo tekmo, in sicer je igral *Hašk z BSK-om*. Proti običaju je zmagal BSK, ki je doslej tekme s Haškom v Zagrebu redno izgubljal — brez dvoma dokaz, kako je zdaj BSK dober in kako Hašk slab. *BSK* je nastopil v postavi: Mrkušič, Dubac, Stoiljkovič, Lehner, Dragičevič, Manola, Glišovič, Valjarevič, Božovič, Matošič, Nikolič. *Hašk* pa takole: Cindrič, Golac, Konstantinovič, Pajevič, Gajer, Belak, Žele, Duh, Hitrec, Koceič, Župančič. Čeprav je Hašk dal vse iz sebe in čeprav se je boril junaško ter je njegov napad mnogokrat, bodren od ognjevitega občinstva, ogražal vratarja, je bil premagan. BSK je dokazal, da je najboljši klub v državi. Hašk je igral včeraj sicer kar dobro, vendar proti BSK-u ni mogel ničesar opraviti. Goli so padali takole: v 15. minuti je Matošič lepo podal Glišoviču, ki je ostro zabil 1:0 za BSK. Toda že v 16. minuti je Glišovič z glavo povišal na *2:0*. Do 37. minute je bil nato mir ter je bil nekaj časa celo Hašk toliko na boljšem, da je pogosteje ogražal BSK-ova vrata kakor BSK njegova. V 37. minuti pa je dobil žogo Božovič, ki je z nekaj tehničnimi triki zbegal Haškovo obrambo ter od blizu postavil rezultat *3:0*. Močno je že kazalo, da bo Hašk doživel veliko katastrofo. Toda v 40. minuti je Hitrec tolkel svobodni udarec in znižal na *3:1*. V drugem polčasu so se Haškovci močno trudili, da bi rezultat še znižali, kar pa se jim ni posrečilo. Tekmo je sodil objektivno madžarski sodnik Kis.

Sarajevska Slavija je letos v izredni formi. Postala je pravi bavbav za vse, tudi najmočnejše klube. Zadnjič je le po veliki smoli — blesiran je bil njen najnevarnejši napadalec Rajlič — izgubila z *0:1* z Bskom. Včeraj je svojim pristašem napravila izredno ugodno presenečenje. V Splitu je premagala tamkajšnjega *Hajduka*, kar prav gotovo predstavlja izredno senzacijo. Čeprav je nastopila s tremi rezervami, je Hajduka odpravila s *4:2*. Slavija je bila v prvih 20 minutah stalno premočna. Že v prvi minuti je Slavija zaigrala tako, da se noben Hajdukov igralec ni utegnil dotakniti žoge z nogo — pa je že bil gol, *1:0* za Slavijo! Šele v 24. minuti je Hajduk izenačil *1:1*. Slavija je igrala tako lepo, da je Splitčanom njena igra bolj ugajala kakor igra BSKa ali Gradjanskega. V 18. minuti je Bulajič prišel sam pred gol in povišal rezultat na *2:1* za Slavijo. V 29. minuti je Zagorac v kazenskem prostoru prekucnil Alujeviča. Enajstmetrovko je streljal Radovnikovič, ki je z ostrim strelom izenačil — *2:2*. V 35. minuti je Slavija spet prišla do gola, ki ga je dal Djordjevič — *3:2* za Slavijo. Djordjevič je dve minuti nato zabil četrti gol — *4:2* in s tem postavil končni rezultat.

V Ljubljani sta bili včeraj odigrani le dve juniorski tekmi. Za nemajhno presenečenje je poskrbela *Svoboda*, ki je popolnoma zasluženo zmagala nad *Ljubljano* z rezultatom *3:2*. Juniorji *Hermesa* pa so zmagali nad juniorji *Jadrana* s *3:0*. — V Celju je *Olimp* v prijateljskem srečanju premagal *SK Celje* z rezultatom *1:0*.

Teniški meddržavni dvoboj med Jugoslavijo in Madžarsko v Budimpešti je bil odložen na poznejši termin.

»Hrvatska sportska sloga« je dobila od »Saveza srpskih sportskih saveza« vabilo za konferenco, na kateri naj bi se odstranili dokončno vsi nesporazumi, da bi se normaliziralo športno življenje pri nas in da bi lepše reprezentirali naš šport v tujini. »Hrvatska sportska sloga« bo ta predlog sprejela in predlagala, naj bo konferenca v Zagrebu.

Vremensko poročilo »Slovenskega doma«

Kraj	Barometersko stanje	Temperatura v C° največja	Temperatura v C° najmanjša	Relativna vlaga v %	Oblačnost od (0—10)	Veter smer, jakost	Padavine m/m	Padavine vrsta
Ljubljana	760·0	16·8	11·2	94	10	W_1	1·8	dež
Maribor	759·4	16·0	12·0	70	5	W_2	—	—
Zagreb	758·7	18·0	8·0	90	6	ESE_1	—	—
Belgrad	759·1	22·0	11·0	0	3	WSW_2	—	—
Sarajevo	760·6	22·0	7·0	80	1	0	6·0	dež
Vis	758·3	18·0	14·0	80	10	N_2	—	—
Split	758·0	23·0	14·0	70	10	SE_1	—	—
Kumbor	764·7	22·0	15·0	80	6	SE_1	—	—
Rab	758·9	20·0	14·0	80	10	0	—	—
Jugovnji	757·2	20·0	12·0	80	6	SSW_1	—	—

Vremenska napoved: Pretežno oblačno, nestanovitno vreme.

Obvestila

Danes, petek, 24. maja: Marija, pom. kr.
Sobota: 25. maja: Urban.

Koledar

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Svetega Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20; mr. Murmayer R., Sv. Petra cesta 28.

Novo izredno zanimivo delo sta skupaj pripravila znani akad. slikar Nikolaj Pirnat in mladi pesnik Igor Torkar, ki bosta v nekaj dneh izdala knjigo *»Blazni kronos«*, dvajset samostojnih Pirnatovih satiričnih risb, dvajset Torkarjevih satiričnih sonetov. — Naš čas bolj kot kateri kdaj, naravnost kričeče zahteva ostre satirične besede. Danes kličejo satiriko na govorniški oder dogodki dneva sami in nikakor ni torej čudno, če vstaneta sredi nas človeka in nam nazdravita s kupo, polno bolečine in odpora do vsega, pa naj bo to na levi, desni ali v sredini, če hočete. — Knjiga, vezana v fino platno z ovojem stane 45 din. Kdor jo pa naroči takoj z dopisnico na naslov: Fakin Boris, meščanska šola, Vič, Ljubljana, jo dobi za 40 din.

Razstava Elde Piščančeve v Galeriji Obersnel bo zaključena v nedeljo, 26. t. m., na kar opozarjamo cenjeno publiko. Kdor koli si razstavljena dela nadarjene slikarke še ni ogledal, naj to stori še te dni. Razstava je odprta dnevno od 8 do 12 in od 14 do 19 zvečer. *Vstop je prost.*

Ljubljansko občinstvo opozarjamo na redek umetniški jubilej, ki bo v nedeljo 26. t. m. v opernem gledališču. Naš priljubljeni dramski igralec g. **Josip Daneš** bo praznoval 40-letnico svojega umetniškega dela. V veliki vlogi poglavarja v **»Revizorju«** bo gostoval nestor hrvaških igralcev, gospod **M. Marković,** ki šteje to vlogo med svoje najboljše. Ta večer naj bo toplo priznanje velikemu slovenskemu igralcu in zahvala za vse prijetne trenutke, ki jih je slavljenec skozi 40 let sipal s svojim bogatim humorjem našemu občinstvu. Predprodaja pri operni blagajni.

Prosvetno društvo Trnovo sporoča: V nedeljo 26. maja ob 7 zjutraj bo v cerkvi na Rožniku sveta maša za mir. Pozivamo vse članstvo društva in odsekov, da se sv. maše udeleži polnoštevilno. Sveta maša bo ob vsakem vremenu. Peli bomo evharistične pesmi. Odbor.

Zdravilišče
Radio-Therma
Laško
Uspešno zdravljenje vseh revmatičnih obolenj, gihta, ichiasa, ženskih bolezni, arterioskleroze itd.
V predsezijI do 30. junija pavšalne cene
Zahtevajte prospekte!

Bolničarji-ke Rdečega križa, ki še niso oddali svojih legitimacij pri odredu ali v pisarni Rdečega križa, naj se zglasijo v petek, 24. maja ali soboto 25. maja t. l. med 4. in 7. uro v pisarni Rdečega križa, Ljubljana, Gosposvetska cesta 2-II in prinesejo svoje legitimacije seboj. Oglasijo naj se tudi tisti, ki so napravili bolničarski izpit in nimajo (knjižic) legitimacij. — Dravski banovinski odbor Rdečega križa.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA — začetek ob 8 zvečer:

Četrtek, 23. maja: »Asmodej«. Izven. Znižane cene od 20 navzdol.

Petek, 24. maja ob 15: »Županova Micka«. Varh. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah od 14 din navzdol. Izven.

Sobota, 25. maja: »Severna lisica«. Red B.

Nedelja, 26. maja: Zaprto. (Dramska predstava v opernem gledališču).

OPERA — začetek ob 8 zvečer:

Četrtek, 23. maja: »Modra roža«. Red Četrtek.

Petek, 24. maja: Zaprto.

Sobota, 25. maja: »Evgenij Onjegin«. Premiera. Premiersik abonma. Gostovanje Borisa Popova, ruskega baritonista.

Nedelja, 26. maja: »Revizor«. Izven. Proslava 40-letnice umetniškega delovanja Josipa Daneša-Gradiša in gostovanje Mihajla Markoviča iz Zagreba.

Delo enega najznamenitejših francoskih sodobnih pisateljev, člana Akademije, Francoisa Mauriaca, je **»ASMODEJ«**, ki ga bodo uprizorili na praznik pri znižanih cenah od 20 din navzdol. Dramatik je postavil v sredino dejanja pooseblje nega duha razpora Asmodeja v osebi vzgojitelja Blazija in mladem Angležu Francoisu. Konflikti, ki jih povzroča Blazijev psihološko izredni značaj, tvorijo vsebino igre. Delo je zrežiral Milan Skrbinšek. Igrali bodo: Šaričeva, Simčičeva, Gabrijelčičeva, Sever, Jan, Lipah, Presetnik, J. Boltarjeva in Starič.

Dve igri iz začetkov slovenske dramatike, ki osvajata gledalca z vsebino, originalno govorico, dognanostjo sloga in igranjem sta: **Linhartova »Županov Micka«** in Garick-Smoletov »Varh«. V glavnih vlogah: Drenovec, Šaričeva, Kralj, Potokar, Mira Danilova, Jan, Sever, Lipah, Levarjeva in Rakarjeva. **»Županovo Micko«** je zrežiral dr. Bratko Kreft, **»Varha«** pa prof. Šest.

Duhovita nova teorija o potresih

ki temelji na stalnih tokovih žareče lave v zemeljski notranjosti

Vsaka teorija drži le toliko časa, dokler kdo ne postavi druge, boljše, to se pravi takšne, da je na podlagi nje možno razložiti tudi tiste pojave, pri katerih so vse prejšnje teorije odpovedale. Tako smo imeli doslej med drugim tudi zelo različne teorije, ki so skušale zanesljivo razložiti, kako in zakaj nastajajo na zemlji potresi. Izkazalo pa se je, da za vsak primer prejšnje razlage le ne drže in so se zato učenjaki prizadevali, da bi našli boljše. To prizadevanje pa je končno le rodilo sad, seveda za toliko časa, dokler ne pride kdo in tudi to najnovejšo teorijo o nastanku potresa ne ovrže.

Doslej smo slišali na primer o zračnih in morskih tokovih, ki nastajajó zaradi razlike v temperaturi različnih zračnih, ozir. morskih plasti. Čisto nekaj novega pa je za nas trditev, ki jo je postavil pred kratkim prof. dr. Rudolf Spitaler iz Reichenberga, da nimamo tokov samo v zraku in na morju, torej na zemlji in nad njo, pač pa tudi v njej sami. Ta učenjak pravi, da tudi goreča snov v notranjosti naše zemlje teče iz kraja v kraj v določenih smereh, od zemeljskega ravnika proti tečajema in nazaj. Tudi ta tok nastane po njegovih trditvah zaradi razlike v temperaturi v raznih zemljepisnih širinah. To svojo trditev pa je prof. Spitaler postavil zato, da bi si na podlagi nje lahko razložil, zakaj se pojavljajo zemeljski potresi najpogosteje v gotovih pasovih, drugod pa jih ljudje sploh ne poznajo. To je torej najnovejša teorija o potresih, ki temelji na tokovih tekoče lave v notranjosti zemlje.

Svojo teorijo je prof. Spitaler postavil na podlagi ugotovitve, da je med 40. in 50. stopinjo severne zemljepisne širine skoraj trikrat toliko potresov, kakor na vsej ostali zemlji. Ob tej ugotovitvi je učenjaku padla v glavo misel, da goreča snov v zemeljski notranjosti najbrž ne miruje, pač pa se pretaka od ravnika proti tečaju in nazaj. Razlika v temperaturi med ekvatorialnim in polarnim pasom pride najočitneje do izraza ravno v pasu med 40 in 50 zemljepisno širino. Zaradi različne topline pa se snov v zemeljski notranjosti razteza in krči, kar povzroča, da ravno na tem pasu pride tako pogosto do potresov.

Ti podzemski tokovi goreče lave pa imajo po novi teoriji neko določeno in stalno smer. Omenjeni znanstvenik trdi, da gre en tok te magme pod zahodno obalo Evrope proti severu, kjer se obrne proti zahodu in se pod vzhodno obalo Severne Amerike vrača proti zemeljskemu ravniku. Drugi tok goreče zemeljske notranjosti teče pod zahodno obalo Severne Amerike proti severu, kjer zavije proti vzhodni obali Azije, od koder se vrača k ravniku. Na južni zemeljski polobli teče magma — tako domneva prof. Spitaler — vzdolž zahodne obale Južne Amerike proti jugu, se v Tihem oceanu obrne na zahod ter se vrne k ekvatorju. Drugi tok gre na zohodni strani Avstralije proti jugu, nato južno od Nove Zelandije skupno z južnoameriškim tokom pod Polinezijskimi otoki proti zemeljskemu ravniku.

To so doslej seveda še samo naziranja prof. Spitalerja. Kadar gre za sprejetje kakšne nove teorije, pa je znanstveni svet seveda zelo previden in natančen. Vsako trditev hoče prej temeljito preskusiti in dognati, če res v vsakem primeru drži. Tako bo tudi ta najnovejša teorija o nastanku potresov morala prestati hude preskušnje. In če bo le vzdržala, bo z njo možno razložiti potrese marsikje, kjer je doslej vse znanstveno »orožje« odpovedalo.

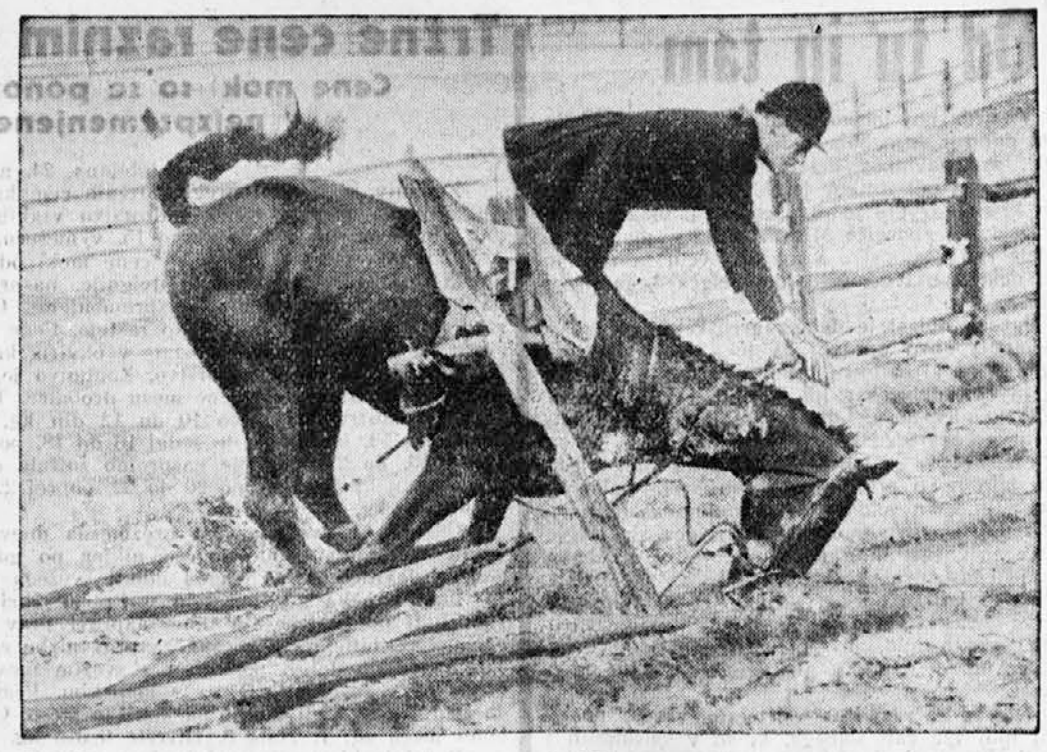

Ne preveč zaželjen skok čez zapreko. Slika je bila posneta na nekem ameriškem lovu.

Pomorska bitka v Skageraku leta 1916

V tej bitki, ki jo smatrajo za neodločeno, so Nemci izgubili manj ladij ko Angleži, pa si vendar niso upali več na odprto morje

Morska ožina Skagerrak se vleče med polotokom Jütlandom in Norveško ter je velikega pomena za Anglijo, Nemčijo in Rusijo. Ožina je dolga 225, široka pa do 150 km. Največja globina morja je pri Arendalu (809 m).

Ko so Nemci pred nedavnim začeli prevažati svoje čete na Norveško, je prišlo v Skagerraku do morske bitke, ki je podobno kakor v prejšnji svetovni vojni, zavzela precejšen obseg. Tudi takrat so Nemci spoznali, da so na morju Angleži močnejši in so se zato omejili na podmorniško vojno. Tu pa tam je tudi prišlo do odkrite borbe, vendar ne v velikem obsegu.

Kljub temu, da divjajo na evropskem zahodnem bojišču krvavi boji med zavezniki in Nemci, spopadi med istima dvema nasprotnikoma tudi na Norveškem še niso prenehali, pač pa postajajo celo vedno hujši. Slika kaže skupino angleških vojakov, ki so se pravkar izkrcali tam.

Glavni spopad med sovražnimi mornaricami se je odigral 1916. leta v Skagerraku. Takratni poveljnik nemške mornarice podadmiral von Scher se je odločil, sporazumno z ostalimi nemškimi poveljniki, da bo Angleže napadel na morju in razbil blokado. Pred pomorsko bitko so poizkusili Nemci napasti Angleže v njihovi domovini z devetimi zeppelini. 6. marca je priplula nemška mornarica do ustja Temze, kjer je bombardirala nekatera obrežna mestva, bitko pa je onemogočila gosta megla. 31. maja 1916. leta je odplula nemška vojna mornarica ob 2 ponoči iz Wilhelmshafena. Na ogled so bile poslane podmornice, takoj za njimi del mornarice pod poveljstvom admirala Hipperja, drugi del pa pol drugo uro pozneje pod admiralom Scherom. Poveljnik angleškega brodovja je bil admiral Jellicoe. To pomorsko bitko lahko delimo na dva dela. Najprej se je spopadlo šest angleških bojnih ladij, ki jim je poveljeval admiral Beatty, s petimi nemškimi ladjami pod poveljstvom Hipperja. V tem spopadu so bili Angleži močnejši, vendar so po nesreči izgubili dve veliki križarki »Queen Mary« in »Endefanteageable«, nakar se je admiral Beatty umaknil proti severu, za njim pa je hitel Hipper, ki se mu je pridružil še Scher z glavnim delom nemškega brodovja.

Glavni del velike bitke pa je bil spopad med Jellicoem in Scherom. Prvi je imel 37 velikih bojnih ladij, drugi pa 21. Večje število je bilo tudi manjših ladij. Oba nasprotnika sta vrgla v to bitko skupaj nad 2 milijona ton in 600 topov težkega kalibra. Po naravnost peklenski borbi, so se morali Nemci umakniti.

Nekateri trdijo, da bi bil lahko angleški admiral Jellicoe popolnoma uničil nemško brodovje, kar pa se ni zgodilo zaradi njegove neodločnosti. Izgube so bile sledeče: Angleži 6 velikih in nekaj manjših ladij s 115.0000 tonami, Nemci 2 veliki in nekaj manjših ladij s 61.000 tonami. Izid bitke smatrajo za neodločen, vendar se niso upali Nemci nikdar več na odprto morje in so se omejili na podmorniško vojno. (m)

Najpogostejši priimek. Najpogostejši priimek na svetu ni anglosaški Smith ali Brown, temveč Vang, tako ugotavlja neka velika ameriška revija. Na Kitajskem živi, tako sodijo poznavalci, 150 milijonov oseb s tem imenom. Da se ta priimek loči, je časih potrebno do sto imen. Dognano je n. pr., da se nad milijon Kitajcev piše Ving-ji, Vang-ho, Vang-Fu itd.

Nemci imajo že za prihodnjo zimo dovolj jajc

V vsaki vojni je vprašanje prehrane mnogo bolje pereče, kakor pa v mirnem času, kajti potrošnja je prvič dosti večja, drugič pa tudi ni znano, kdaj bo vojno stanje prenehalo. Zdi se, da je Nemčija vzela to vprašanje zelo resno in da je storila vse, da bi njene zaloge živil trajale čim dlje. To dokazuje tudi poročilo, ki ga je te dni objavil nemški pročevalski urad iz Berlina. V njem stoji med drugim tole:

»Nemška proizvodnja jajc se kljub težavam, ki jih prinaša s seboj vojna, zelo ugodno razvija in je bilo zaradi tega možno razdeliti med prebivalstvo velike množine jajc; ustvarjajo pa se obenem tudi zaloge v posebnih, v ta namen pripravljenih hladilnicah. Te zaloge so večje, kakor pa so bile druga leta. Konec letošnjega leta bo imela Nemčija večje zaloge jajc kot prejšnja leta. S tem je zagotovljena preskrba nemškega ljudstva z jajci že tudi za prihodnjo zimo.«

Luksemburška

Ta dežela, ki so jo pred kratkim zasedle nemške čete, je bila do 1830. leta belgijska provinca. Nato je bila ustavna kneževina, ki ji je vladala od 1919. leta vojvodinja Šarlota. Ta je imenovala 15 člansko svetovalstvo, zakonodajno oblast pa je imel 55 članski parlament poslancev, ki so bili izbrani za dobo šestih let. Volilno pravico so imeli vsi polnoletni meščani obojega spola, volitve pa so bile tajne. Predsednik vlade je imel 5 ministrov, ki so bil odgovorni parlamentu. Od 1937. leta je bil ta parlament sestavljen iz 25 katoličanov, 18 socialistov, 6 radikalnih liberalcev, 8 neodvisnih levičarjev in 3 demokratov. Predsednik vlade je bil katoličan. Poslaniki v tujini so bili samo v Berlinu, Bruslju, Haagu, Parizu in Washingtonu. V ostalih državah je zastopala to kneževino Nizozemska.

Šolska izobrazba je svobodna, vendar obvezna in to v dveh jezikih, francoskem in mozelsko-frankovskem. Srednjih šol 25, osnovnih okrog 1000, univerz ni. Po veri so skoraj vsi državljani katoličani razen 6000, ki se imajo za ateiste.

Glavni proizvodi države so železna ruda (7,76 milijona ton letno) in oglje. Železnice so upravljali Francozi.

Oborožena sila je bila sestavljena iz bataljona prostovoljcev in orožnikov — skupaj 400 mož.

Kneževina šteje okrog 300.000 prebivalcev in se deli na 11 kantonov. Glavno mesto Luksemburg šteje 58.000 prebivalcev.

Nemci trdijo, da niso v nobenem oziru omejili luksemburških pravic.

Raketni polet na mesec

Kanadska graditelj raket dr. Campbell iz Edmontona pravi, da bi morala biti raketa, ki naj bi poletela do meseca, velika kakor prava gora. V nekem predavanju je omenil, da je pred kratkim čul o izjavi nekega astronoma, da polet do meseca danes ni več tako nemogoča stvar kakor pred leti. Nato se je Campbell pobavil malo temeljiteje s to stvarjo in je prišel do zaključka, da je vendarle nemogoča.

Nauspešnejši način za raketni polet bi bil pogon z eksplozivnimi snovmi, ki bi raketo poganjale venomer naprej. Če pomislimo, da bi si morale eksplozije slediti tako dolgo, da bi raketno vozilo doseglo brzino, ki bi bila potrebna, da premaga zemeljsko privlačnost, in da bi bilo treba na isti način postopati tudi pri povratku z lune, bi morali za vsak kilogram raketne teže vzeti s seboj milijon ton pogonske snovi.

Program radio Ljubljana

Petek, 24. maja: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 11 Šolska ura: Pokrajinska oddaja iz Dolž; izvajajo učenci in učenke ljud. šole, vodi šol. uprav. Bog. Lilija — 12 Iz naših krajev (plošče) — 12.30 Poročila in objave — 13 Napovedi — 13.02 Opold. koncert Radijskega orkestra — 14 Poročila — 14.10 Tedenski pregled tujskoprometne zveze — 18 Ženska ura: Poraba mleka v domačem gospodinjstvu (Mar. Ferjan) — 18.20 Messager: Dva goloba, suita (plošče) — 18.40 Francoščina (dr. St. Leben) — 19 Napovedi in poročila — 19.20 Nac. ura: Telovadno predavanje — 19.40 Objave — 19.50 Nekaj podrobnosti o franc.-jugoslov. izseljenski pogodbi (J. Rozman) — 20 Koncert opernih napevov in dvospevov Sodelujejo: Sv. Banovec, Vek. Janko, člana ljubljanske opere, in Radijski orkester. Dirig. D. M. Šijanec — 21.30 30 minut zabave (plošče) — 22 Napovedi in poročila — 22.15 Pesmi zvočnih filmov, poje gdč. Stritar Bogdana, spremlja na kitaro St. Prek.

Drugi programi

Petek, 24. maja: **Belgrajska kratkovalovna postaja** (49.18, 19.69 m): 19.40 Poročila v slovenščini. **Belgrad:** 21.50 Simfonični koncert. — **Zagreb:** 20.30 Belgrad. — **Sofija:** 19 Zbor. — **Praga:** 20.30 Komorna glasba. — **Trst-Milan:** 17.15 Plesna glasba; 21 Zabavni koncert. — **Rim-Bari:** 21 Simfonični koncert. — **Florenca:** 19 Operni odlomki. — **Budimcášta:** 19.30 Opera. — **Bratislava:** 19.30 Lahka glasba. — **Beromünster:** 20.30 Opera. — **Bukarešta:** 19.35 Schubertova opereta »Pri treh mladenkah«.

Iz starih, dobrih časov. Janezu so v starih dobrih časih pred sodiščem odmerili pet in dvajset gorkih. Ko je bila nerodna procedura opravljena, se je Janez obrnil k sodniku in mu skromno rekel: »Hvala vam za milostno sodbo, gospod sodnik. In Bog vam tisočkrat povrni!«

Prava pot. Angleški potniki radi nadlegujejo svoje konzule z vsemi mogočimi in nemogočimi malenkostmi. Nekoč je prišel k angleškemu konzulu v Messini potnik z vprašanjem: »Kje pa je tu najbližja pot na Etno?« — Konzul je vljudno odgovoril: »Tu naravnost skozi vrata, potem pa blagovolite vprašati dalje.«

37

»Če nam bodo hoteli Angleži odrekati samostojnost, morajo irski narod iztrebiti. Morali bodo to storiti odkrito pred vsem svetom. Mi smo vprašanje neodvisnosti Irske naredili za vprašanje mednarodnega pomena in ga mislimo tudi tako obdržati. Irci so se odvadili skrbeti za življenje in imetje in so utrjeni za sleherno žrtev. Irska je za zmeraj opustila pot podložnih pogajanj in se bo bojevala, dokler ne bo prosta ter enakopravna.«

Dneve in dneve sem poskušal, da bi dosegel pogovor z irskim podkraljem lordom Frenchom, bivšim vrhovnim poveljnikom angleških vojsk v Franciji. Nazadnje smo se dogovorili za čez dva dni. Bil sem prepričan, da bo moj pogovor prvi.

Naslednje jutro pa je v moje začudenje londonski »Daily Express« prinesel dolg pogovor z lordom Frenchom. Popoldne pa je podkralj z javnim pojasnilom ves pogovor zanikal.

Šel sem ob določeni uri v podkraljevo palačo. Lord French, rejen, častitljiv in rdečkastega obraza, me je pozdravil z vojaško robatostjo:

»Veste, da nikdar ne dovoljujem pogovorov in da tudi to ni pogovor.«

Jaz sem dejal:

»Toda meni so čisto jasno sporočili, lord French, da bom dobil pogovor.«

»Toda jaz nikdar ne dajem izjav. Govoril bom z vami, kar boste pa o tem pisali, je vaša reč, toda jaz nikdar ne dajem izjav.«

Govoril sem z njim kake pol ure in razlagal mi je tedanje angleško stališče. Dejal mi je odločno:

»Irski ne moremo dati pravice do samoodločitve. Irci so nam preblizu sosedje. Samoodločanje ima meje. Treba ga je izvajati s pametjo, če ne, bodo narodi sveta vstali in se vrnili v srednjeveški fevdalni red. Irska ne more imeti ustave kakor dominioni, ker je del Združenega kraljestva. Ne moremo ji prepustiti samostojne uprave kakor Kanadi, ker nam je preblizu. Gre prav za prav za zemljepisno vprašanje.«

Vprašal sem ga, kako si upa sredi nasilniške drobne vojne jahati na sprehod po podkraljevskem parku. Nasmejal se je:

»Ne bi si upal iti peš. Toda Irci so mehkega srca. Na konjskem hrbtu se mvaren, ker ne bi nihče zmogel tega, da bi po naključju zadel mojega konja. Irci ljubijo konje.«

Razbijal sem si glavo, kako naj bi izkoristil snov tega pogovora, ki ne bi nikakor smel veljati za pogovor. Nazadnje sem prišel na misel in začel svoje poročilo takole:

»To ni pogovor. Lord French vztraja pri tem, da nikdar ne daje izjav. Kakor vem in znam, poročam, kaj je dejal med poluradnim razgovarjanjem v podkraljevski palači. In lord French je s tem rešen vsake odgovornosti za vse, kar stoji v tem poročilu o najinem pomenku.«

Lord French ni pogovora nikdar zanikal.

Povzel sem govorico o pripravah o tem, da se pripravlja napad na lorda Frencha. Govorica je stalno krožila po mestu. Vpletel sem jo v svoje brzojavno poročilo in izrečno poudaril, da je samo govorica.

V Newyorku je urednik vzel teh nekaj vrst iz vsega poročila ter jih postavil na prvo stran kot udarnice.

Dva dni pozneje je nekaj nasilnikov poskusilo umoriti lorda Frencha. Potisnili so čez cesto, koder se je vozil, kmečki voz in so iz zasede obstreljevali njegov avtomobil. Ušel je nepoškodovan.

To vest so mi zaračunali kot »zadetek«. Najbrž so bili irski zarotniki posebne vrste čenče.

Nekako leto prej, na drugo obletnico velikonočne vstaje, sem bil priča nekega drugega razdobja v irskih zmedah. Tedaj sta bili palača Four Courts in pošta še v razvalinah od obstreljevanja po angleških bojnih ladjah. Angleži so se bali novega izbruha na obletnico in mesto je bilo natlačeno s četami.

Na glavni prometni cesti na O'Connel Streetu me je ustavila velika množica ljudi, ki je začela ogražati majhen angleški oddelek. Ker sem bl zatlačen v najbolj sprednjih vrstah, so me z njimi potiskali bližje in bližje proti četi, ki je z nasajenimi noži zapirala cesto.

Videl sem vojake, kako so nemirno brskali po zapornicah na puškah, ko se je množica med kletvami rinila bližje. Na tlak za prvo vrsto čet so postavili strojnico.

Ko se je zdelo že neizogibno, da se bomo zaleteli na bajonete, je strojnica nenadno začela z ognjem. Množica je kriče bežala vse križem naglo narazen.

Jaz sem drvel z njo in sem pri tem veliko prehitel ter slišal kako žvižgajo krogle. Ljudje so padali. Mislil sem, da bodo množico pokosili.

Ko se mpa prišel do mosta na O'Connel Streetu, sem zapazil, da so vojaki streljali množici čez glave. Padlim je bilo samo spodrsnelo in niso bili nič ranjeni.

Taki dogodki so se vrstili skoraj vsak dan.

Za veliko noč so sinnfeinovci demonstrirali brez prelivanja krvi. Požgali so hkrati kakih 150 zapuščenih policijskih postaj v južni Irski. 20—50 mož je sodelovalo pri vsaki. S tem se je prvič resno pokazala moč irske organizacije.

Zgodovina je dokazala, kako so sinnfeinovci po letih boja in po obilnem prelivanju krvi nazadnje priborili Irski pravico svobodne države v angleškem svetovnem cesarstvu.

Francozi se lahko motijo...

Januarja 1921 so me prestavili v Francijo kot voditelja našega pariškega uredništva. Od prvega dne sem bil v tiskovnem oddelku francoskega zunanjega ministrstva iz nepoznanih razlogov deležen nezaupanja, ki mi je otežkočalo delo.

Ko je Francija sprejela pomembni sklep, da bo zasedla Porurje, najbogatejšo industrijsko in premogovno pokrajino v Nemčiji kot kazen, ker niso Nemci izpolnili versajske pogodbe, sem šel tja, da bi videl francoski poskus, kateremu so dejali »dobivati premog z bajonetic«.

Za jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič. — Izdajatelj: inž. Jože Sodja. — Urednik: Mirko Javornik. — Rokopisov ne vračamo.
»Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12. Mesečna naročnina 12 din, za inozemstvo 25 din. Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6-III. Telefon št. 4001 do 4005. Uprava: Kopitarjeva ulica 6.